

**Seat
No.**

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
MASS COMMUNICATION
Principles of Mass Communication

Day & Date: Monday, 13-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) संप्रेषणाचे अरिस्टोटेलियन मॉडेलमध्ये ——— नाही.
अ) स्पीकर
ब) भाषण
क) श्रोते
ड) अभिप्राय
- 2) ——— संवादाचे गणितीय मॉडेल सादर केले.
अ) अरिस्टॉटल
ब) पोप
क) शॅनन आणि विणकर
ड) हेलिकल नृत्य
- 3) प्रथम मिडिया अवलंबन सिद्धांताचे वर्णन ——— केले गेले होते.
अ) 1976
ब) 1956
क) 1960
ड) 1950
- 4) मॉडेल एक प्रश्न स्वरूपात सादर केलेले एक मौखिक आहे.
अ) लासवेल मॉडेल
ब) डान्स मॉडेल
क) ओसगुड मॉडेल
ड) शॅनन मॉडेल
- 5) टीव्ही चॅनेलमधील दोषांमुळे मंत्र्यांचे भाषण बऱ्याच प्रेक्षकांनी ऐकले नाही.
अ) वैयक्तिक अडथळा
ब) सामाजिक-आर्थिक अडथळा
क) यांत्रिक अडथळा
ड) यापैकी नाही
- 6) कर्जासाठी अर्ज करणे ——— चे उदाहरण आहे.
अ) ऊर्ध्वगामी संप्रेषण
ब) निम्नगामी संप्रेषण
क) क्षैतिज संप्रेषण
ड) कर्णरेषा संप्रेषण
- 7) प्रेषकाद्वारे भाषांतर आणि स्पष्टीकरण प्रक्रियेस ——— म्हणतात.
अ) एन्कोडिंग
ब) डिकोडिंग
क) प्रेषक
ड) संदेश
- 8) संप्रेषण हा शब्द ——— शब्दावरून आला आहे.
अ) फ्रेंच
ब) ग्रीक
क) लॅटिन
ड) यातील नाही

- 9) अजेंडा सेटिंग हा शब्द ---- द्वारे तयार केलेला आहे.
 अ) मालकॉम मॅक आणि डोनाल्ड शॉ ब) मैल जे आणि स्कॉट
 क) ऑस्टमन आणि हार्टमॅन ड) यापैकी काहीही नाही
- 10) संप्रेषणाचे वर्तुळाकार प्रतिमान ---- ने विकसित केले.
 अ) शानन आणि विव्हर ब) हेराल्ड लास्वेल
 क) ओसगुड आणि श्रम ड) यापैकी नाही
- 11) रेडिओ आणि टीव्ही ---- साठी उपयुक्त आहेत.
 अ) जनसंवाद ब) गट संप्रेषण
 क) आत्म संप्रेषण ड) यापैकी नाही
- 12) अरिस्टोटल मॉडेलमध्ये किती घटक आहेत
 अ) सहा ब) पाच
 क) चार ड) तीन
- 13) मुद्याची निश्चिती हि पारिभाषिक संज्ञा यांनी केली.
 अ) माल्कम मॅककॉम्बज आणि डोनाल्ड शॉ
 ब) माईल्स आणि स्कॉट
 क) ऑस्टेमन आणि हार्टमन
 ड) यापैकी नाही
- 14) संज्ञापनाचे वर्तुळाकृती प्रतिमान ---- यांनी विकसित केले
 अ) शॉनन आणि विव्हर ब) हॅरोल्ड लासवेल
 क) ऑसगुड आणि श्रम ड) यापैकी नाही
- 15) स्व संज्ञापन म्हणजे ----
 अ) दोन व्यक्तीमधील संवाद ब) स्वतःशी केलेला संवाद
 क) समुह संवाद ड) जनसंज्ञापन
- 16) कम्युनिस म्हणजे ----
 अ) माहिती देणे ब) सामान्यीकरण
 क) जमात ड) यापैकी नाही

प्र.2 टीपा लिहा (कोणतेही 4)

16

- अ) एस एम आर सी प्रतिमान
 ब) सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत
 क) संवादातील अडथळे
 ड) संवादाचे कार्य
 इ) जन माध्यम
 ई) लोकशाहीवादी माध्यम सिद्धांत

प्र.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- अ) डान्स प्रतीमानाची रचना वर्णन करा.
- ब) ॲरिस्टॉटलचे नीतीमूल्य म्हणजे काय ते विषद करा.
- क) औपचारिक आणि अनौपचारिक संवाद स्पष्ट करा.
- ड) आत्म संवाद म्हणजे काय याचे वर्णन करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा

16

- अ) मौखिक आणि अमौखिक संवाद स्पष्ट करा.
किंवा

ब) हेराल्ड लास्वेल यांचे संवाद प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा

16

संज्ञापनाचे विविध प्रकार सांगून योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

- 12) How many Factors in Aristotle model?
 - a) Six
 - b) Five
 - c) Four
 - d) Three
- 13) The term Agenda setting is coined by _____.
 - a) Malcom Mac and Donald Shaw
 - b) Miles J and Scot
 - c) Ostman and Hartman
 - d) None of these
- 14) The circular model of communication developed by
 - a) Shannon and weaver
 - b) Herold Lasswell
 - c) Osgood and schramm
 - d) None of these
- 15) Self communication means _____.
 - a) Inter- Personal Communication
 - b) Intra- Personal Communication
 - c) Group Communication
 - d) Mass Communication
- 16) Communis means to _____.
 - a) Inform
 - b) Share
 - c) Community
 - d) None of these

Q.2 Write short answer (Any Four)

16

- SMRC Model
- Social Responsibility theory
- Communication Barrier
- Functions of communication
- Mass Media
- Democratic Media theory

Q.3 Answer the following questions (Any Two)

16

- Describe the Structure of Dances model
- What is Ethics according to Aristotle
- Explain the formal and informal communication
- Describe what is the Intra-Personal communication

Q.4 Answer the following questions in details (Any One)

16

- a) Explain the verbal and non-verbal communication

OR

- b) Explain the Harold Laswell's model of communication**

Q.5 Answer the following question in details.

16

Explain the various types of the communication with suitable examples

Seat No.	
-----------------	--

- 9) वृत्तपत्राच्या स्फुटलेखनाचे काम सहसा ——— करतात.
 अ) उप संपादक ब) वृत्त संपादक
 क) सह संपादक ड) संपादक
 - 10) दिनकरराव जवळकर ——— वृत्तपत्राचे संपादक होते.
 अ) तेज ब) दीनबंधू
 क) विजयी मराठा ड) जागृती
 - 11) भगवंतराव पाळेकर यांनी ——— हे वृत्तपत्र सुरू केले.
 अ) दीनमित्र ब) दीनबंधू
 क) विजयी मराठा ड) जागृती
 - 12) गणेश शंकर विद्यार्थी यांनी ——— हे वृत्तपत्र सुरू केले.
 अ) ट्रिब्यून ब) प्रताप
 क) स्टेट्समन ड) पंजाबी
 - 13) सकाळ वृत्तपत्राची सुरुवात ——— रोजी झाली.
 अ) 01 डिसेंबर 1940 ब) 10 डिसेंबर 1935
 क) 01 जानेवारी 1932 ड) 20 ऑगस्ट 1940
 - 14) ज्ञानोदय वृत्तपत्र ——— या शहरातून सुरू झाले.
 अ) पुणे ब) ठाणे
 क) अहमदनगर ड) औरंगाबाद
 - 15) गोविंद तळवलकर ——— या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
 अ) सकाळ ब) महाराष्ट्र टाइम्स
 क) केसरी ड) नवा काळ
 - 16) कोणत्याही वृत्तपत्राशी संलग्न नसलेल्या पत्रकाराला ——— म्हणतात.
 अ) फ्री लान्सर ब) रिटेनर
 क) बातमीदार ड) स्टिंगर

प्र.2 उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) विजयी मराठा या वृत्तपत्राविषयी टिपण लिहा.
ब) आणीबाणीच्या कालखंडात वृत्तपत्रांना कसा त्रास झाला.
क) प्र.के.अत्रे यांच्या पत्रकारितेबाबत भाष्य करा.
ड) राजा राम मोहन रॉय यांच्या वृत्तपत्रांबाबत लिहा.
इ) लघु आणि मध्यम वृत्तपत्रांना मदत करण्यासाठी सरकारने कोणते प्रयत्न केले?
ई) जागतिकीकरणानंतर वृत्तपत्र उदयोगात कोणते बदल घडले?

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) जेम्स ऑगस्टस हिकी
ब) वृत्तपत्रात इंटरनेटची उपयुक्तता.
क) दुसऱ्या वृत्तपत्र आयोगाच्या प्रमुख शिफारसी कोणत्या होत्या.
ड) 'भारतीय पत्रकारितेसाठी लोकमान्य टिळक यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा

16

- अ) महात्मा गांधी यांनी कोणती वृत्तपत्रे सुरू केली, त्याचा भारतीय समाजावर कोणता परिणाम झाला? विवेचक आढावा घ्या.
- ब) वृत्तपत्रे मांडणी व सजावट करण्यासाठी उपयुक्त घटक सॉफ्टवेअरची माहिती द्या. वृत्तपत्र सजावटीची तत्वे स्पष्ट करा आणि आजच्या काळात सर्वात उपयुक्त तत्व कोणते, त्यावर भाष्य करा.

प्र.5 पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा.

16

स्वातंत्र्यपूर्व भारतात कोणत्या वृत्तपत्रांनी सामाजिक सुधारणांसाठी प्रयत्न केले, कोणत्या सामाजिक सुधारणा प्रत्यक्षात साध्य झाल्या? सविस्तर आढावा लिहा.

Seat No.	
-----------------	--

- 11)** Bhagvantrao Palekar started _____ newspaper.
a) Deenmitra b) Deenbandhu
c) Vijayi Maratha d) Jagruti
- 12)** Ganesh Shankar Vidyarthi started _____ newspaper.
a) Tribune b) Pratap
c) Statesman d) Panjabi
- 13)** Sakal newspaper was founded in _____.
a) 01 December 1940 b) 10 December 1935
c) 01 January 1932 d) 20 August 1940
- 14)** Dnyanoday newspaper was started from _____ city.
a) Pune b) Thane
c) Ahmednagar d) Aurangabad
- 15)** Govind Talvarkar was editor of _____
a) Sakal b) Maharashtra Times
c) Kesari d) Nava kal
- 16)** A journalist who is not attached with any newspaper is called:
a) Free Lancer b) Retainer
c) Correspondent d) Stinger

Q.2 Write answers (Any Four)

16

- Write a note on Vijayi Maratha.
- How newspapers suffered during Emergency?
- Comment on journalism of P.K.Atre.
- Write on newspapers started by Raja Ram Mohan Roy
- How government tried to help small and medium newspapers?
- How newspaper industry changed after globalization?

Q.3 Write answers (Any Two)

16

- James Augustus Hickey
- Use of internet for newspapers.
- What were the major recommendations of Second Press Commission?
- Contribution of Lokamaanya Tilak for Indian journalism.

Q.4 Answer the following questions in details (Any One)

16

- Which newspapers started by Mahatma Gandhi, what was its impact on the Indian society? Take a critical review.
- Provide information on useful components and software for designing newsletters. Explain the principles of newspaper design and comment on today's most useful design.

Q.5 Answer the following question in details

16

Which newspapers tried for social reforms in pre-independence India, which social reforms were actually achieved? Write a detailed review.

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Reporting and Editing

Day & Date: Wednesday, 15-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) वृत्तपत्रात डेडलाईनचा अर्थ काय?
 अ) बातमी देण्यासाठीची अंतिम वेळ ब) नामरेषा
 क) श्रेयनाम ड) यापैकी नाही
- 2) बातमीदारात खालीलपैकी कोणते गुण असावेत?
 अ) व्यायामाचा छंद
 ब) पोहण्याचा छंद
 क) चौफेर वाचन, लेखन, कुतूहल, व्यापक जनसंपर्क
 ड) यापैकी नाही
- 3) बातमीतील शिरोभागासाठी किती 'क' कार सांगण्यात आले आहेत?
 अ) 7 ब) 2
 क) 6 ड) 10
- 4) वृत्तपत्रात वार्ताहराच्या नावे बातमी छापण्यासाठी वापरली जाणारी संकल्पना कोणती?
 अ) बाय-लाईन ब) डेडलाईन
 क) पार्सपलाईन ड) यापैकी नाही
- 5) बातमीतील पहिल्या परिच्छेदास काय म्हणतात?
 अ) शिरोभाग ब) शीर्षक
 क) बॉडी टेक्स्ट ड) यापैकी नाही
- 6) कोणासही सुगावा न लागू देता ज्या बातमीचा तपशील मिळवला जातो त्यास कोणती पत्रकारिता म्हणतात?
 अ) शोध पत्रकारिता ब) पर्यावरण पत्रकारिता
 क) जनपत्रकारिता ड) चित्रपट पत्रकारिता
- 7) दैनिक लोकमताची साप्ताहिक पुरवणी खालीलपैकी कोणती?
 अ) रसिक ब) मंथन
 क) बहार ड) सप्तरंग

- 8) संपादकाच्या अंगी खालीलपैकी कोणता गुण असावा?
 अ) अभिनय निपुणता ब) बहुश्रुतता
 क) दणकट शरीरयष्टी ड) सौंदर्य
- 9) बातमीची रचना खालीलपैकी कशासारखी असते?
 अ) उलटा पिरॅमिड ब) सुलटा पिरॅमिड
 क) विमान ड) टेबल
- 10) खालील बातमीचे घटक कोणते?
 अ) ताजेपणा, समीपता, प्रतिष्ठा, संघर्ष
 ब) शिळेपणा, दूरता, रूक्षता
 क) उथळपणा, ऐकीव माहिती
 ड) वादग्रस्तता, गुंतागुतीची आणि अस्पष्ट माहिती
- 11) शोध पत्रकारितेचे खालीलपैकी उदाहरण कोणते?
 अ) वाहन अपघात ब) वॉटरगेट प्रकरण
 क) राजकीय टीका ड) भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य
- 12) संपादकीय पानाच्या शेजारच्या पानास काय म्हणतात?
 अ) ऑप-एड-पेज ब) एडिटोरिअल पेज
 क) पेज-थ्री ड) न्यूज पेज
- 13) वृत्तपत्रात जेथे सर्व आवृत्तीनिहाय बातम्या एकाच डेस्कवर येतात त्यास काय म्हणतात?
 अ) सेन्ट्रल डेस्क ब) सिटी डेस्क
 क) टेबल डेस्क ड) रूरल डेस्क
- 14) मिडल म्हणजे काय?
 अ) बातमी ब) अग्रलेख
 क) यशकथा ड) मुख्य लेखाच्या बाजूचा लेख
- 15) खालीलपैकी शिवसेना पक्षाचे मुखपत्र कोणते आहे?
 अ) लोकमत ब) पुढारी
 क) सामना ड) दिव्य मराठी
- 16) पोलीस ठाण्यात तक्रारीची नोंद सर्वप्रथम कशात होते?
 अ) बुकींग रजिस्टर ब) एफ. आय. आर. रजिस्टर
 क) क्राईम रजिस्टर ड) एफ. आय. रजिस्टर

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) उपसंपादकाची कार्ये
 ब) वाचकांची पत्रे
 क) विदेश प्रतिनिधीची जबाबदारी
 ड) पत्रकार परिषद
 इ) गुन्हे वार्ताकनातील आचारसंहिता
 ई) माहिती समाज

16

- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** **16**
- अ) बातमीची व्याख्या सांगा. बातमीत कोणत्या सहा प्रश्नांची उत्तरे मिळायला हवीत ते सविस्तर लिहा.
- ब) बातमीच्या निवडीचे निकष आणि संकेत सविस्तर लिहा.
- क) विकास पत्रकारितेचे महत्व सविस्तर लिहा.
- ड) पेज-3 रिपोर्टिंगच्या लोकप्रियतेची चर्चा करा.
- प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)** **16**
- बातमीच्या विविध स्रोतांची सविस्तर चर्चा करा.
- किंवा**
- वृत्त आणि वृत्तकथा यातील साम्य आणि भेद सविस्तर लिहा.
- प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न.** **16**
- शोध पत्रकारितेचा इतिहास उदाहरणांसह विषद करा.

Seat No.	
-----------------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022
Reporting and Editing**

Day & Date: Wednesday, 15-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Rewrite the following sentences by choosing the correct alternatives from those given below: 16

- 1) What does a Deadline mean in a newspaper?
a) Last time to submit news b) Nameline
c) Credits d) None of these
- 2) Which of the following qualities should a reporter have?
a) Hobby of exercise
b) Hobby of swimming
c) Reading, writing, curiosity, extensive public relations
d) None of these
- 3) How many 'K' cars are mentioned for the News Lead?
a) 7 b) 2
c) 6 d) 10
- 4) What is the concept used to print news in the name of a news correspondent in a newspaper?
a) By-line b) Deadline
c) Pipeline d) None of these
- 5) What is the first paragraph of the news called?
a) Lead b) Title
c) Body text d) None of these
- 6) What kind of journalism is the detail of the news that is obtained without any clue?
a) Investigative journalism b) Environmental journalism
c) Civic journalism d) Film journalism
- 7) Which of the following is a weekly supplement of Dainik Lokmat?
a) Rasik b) Manthan
c) Bahar d) Saptranga
- 8) Which of the following qualities should an editor possess?
a) Acting mastery b) Polygamy
c) Strong body d) Beauty
- 9) Which of the following is the structure of news?
a) Inverted pyramid b) Reversed pyramid
c) Plane d) Table

- 10) Which of the following is a news Elements?
a) Immediacy, Proximity, Prominence, conflict
b) Stubbornness, distance, roughness
c) Shallowness, heard information
d) Controversial, complex and vague information?
- 11) Which of the following is an example of investigative journalism?
a) Vehicle accident
b) Watergate case
c) Political criticism
d) Freedom of speech and expression
- 12) What is the page next to the editorial page called?
a) Op-ed-page
b) Editorial page
c) Page-three
d) News page?
- 13) What is it called in a newspaper where all edition news collected by one desk?
a) Central desk
b) City desk
c) Table desk
d) Rural desk
- 14) What is the middle?
a) News
b) Editorial
c) Success stories
d) Main article by side article
- 15) Which of the following is the mouthpiece of Shiv Sena party?
a) Lokmat
b) Pudhari
c) Samana
d) Divya Marathi
- 16) What was the first complaint recorded in the police station?
a) Booking register
b) F.I.R. Register
c) Crime Register
d) F.T.I. Register

Q.2 Write short answers. (Any Four)**16**

- a) Duties of sub-Editor
b) Reader's Letters
c) Responsibilities of Foreign Correspondent
d) Press Conference
e) Code of Ethics in Crime Reporting
f) Information Society

Q.3 Answer the following question. (any 2 out of 4)**16**

- a) Define news. What are six basic questions to be answered in news?
b) Write in detail criteria and cues for news selection?
c) Write in detail the importance of Development journalism?
d) Discuss the popularity of Page-3 reporting?

Q.4 Write answers of any one of the following.**16**

- a) Discuss various sources of news in detail?

OR

- b) Write in detail the similarities and differences between news and news story?

Q.5 Broad answers question.**16**

Illustrate the history of investigative journalism with examples?

Seat No.	
-----------------	--

Day & Date: Thursday, 16-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) ——— हे व्यक्ती लॉबीशी संबंधित आहे.
अ) दीपक तलवार ब) राज शेखर
क) मृणाल सेन ड) यापैकी नाही
 - 2) जाहिरात संस्थेमध्ये कॉपी रायटर ——— विभागाचा भाग असतो.
अ) विपणन ब) निर्मिती विभाग
क) व्यवस्थापन ड) यापैकी नाही
 - 3) जनसंपर्काचे पारंपारिक माध्यम आहे.
अ) पथनाट्य ब) वृत्तपत्रे
क) रेडिओ ड) यापैकी नाही
 - 4) पत्रकार परिषदेचे नियोजन करण्याची ——— पहिली पायरी आहे.
अ) मुख्य संदेश निश्चिती ब) तारीख ठरवणे
क) वेळ ठरविणे ड) यापैकी नाही
 - 5) महाराष्ट्राच्या माहिती व जनसंपर्क संचालनालयातर्फे पत्रकारांना ——— हा पुरस्कार देण्यात येतो.
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) न ची केळकर
क) आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर ड) यापैकी नाही
 - 6) ——— हे जनसंपर्क अधिकाऱ्याचा गुणधर्म आहे.
अ) असहिष्णुता ब) अधीर
क) गोंधळले ड) यापैकी नाही
 - 7) ए.एस.सी.आय. ची स्थापना ——— साली झाली.
अ) 1985 ब) 1986
क) 1988 ड) यापैकी नाही
 - 8) संरक्षण जनसंपर्कामध्ये ——— कृतीचा अंतर्भाव होतो.
अ) पत्रकार परिषद घेणे ब) वेबसाईट अद्यावत करणे
क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

- 9) बी. ओ. सी. चे पूर्ण स्वरूप ——— असे आहे.
 अ) ब्युरो ऑफ आऊटडोर अँड कम्युनिकेशन
 ब) ब्युरो ऑफ आऊटडोर अँड करस्पॉन्डेन्स
 क) ब्युरो ऑफ आऊटरिच अँड कम्युनिकेशन
 ड) यापैकी नाही
- 10) ——— हे माध्यम संपर्काचे कार्य आहे.
 अ) माध्यमांशी संबंध प्रस्थापित करणे
 ब) पत्रकार परिषदेचे आयोजन करणे
 क) प्रसारमाध्यमांच्या संपर्क क्रमांकाची यादी अद्यावत करत आहे
 ड) यापैकी सर्व
- 11) ——— हे जनसंपर्काचे विशेष साधन आहे.
 अ) फोल्डर
 ब) प्रसिद्धी
 क) होर्डिंग
 ड) यापैकी नाही
- 12) ——— हे डी. जी. आय. पी. आर. महाराष्ट्र चे गृहपत्रक आहे.
 अ) लोकराज्य
 ब) लोकसेवा
 क) लोकाधिकार
 ड) यापैकी नाही
- 13) ——— ही संस्था जनसंपर्क संबंधित आहे.
 अ) पी. आय. बी.
 ब) ए.ए.ए.
 क) ए.एस.सी.आय
 ड) यापैकी नाही
- 14) ——— हे जाहिरातीमधील घटक नाही
 अ) शीर्षक
 ब) मजकूर
 क) दोन्ही अ आणि ब
 ड) यापैकी नाही
- 15) ——— हे बहिर्गत जन आहेत.
 अ) व्यवस्थापकीय मंडळ
 ब) कर्मचारी
 क) ग्राहक
 ड) यापैकी नाही
- 16) विपणन मिश्रणात ——— 'पी' आहेत.
 अ) सहा
 ब) पाच
 क) सात
 ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) जाहिरातीची व्याख्या करा.
 ब) गृहपत्रक जनसंपर्कामध्ये कसे उपयुक्त आहे?
 क) जनसंपर्काची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी लिहा.
 ड) विपणन म्हणजे काय? त्याचा जनसंपर्काशी सहसंबंध कसा आहे?
 इ) जनसंपर्काची व्याख्या करा.
 ई) जाहिरातीमध्ये नवीन माध्यमांचे महत्व लिहा.

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) भारतीय जाहिरात परिषदेबद्दल लिहा.
ब) जाहिरातींमध्ये कोणती विविध माध्यमे वापरतात?
क) प्रसिद्धी ही संकल्पना स्पष्ट करा.
ड) राष्ट्रीय आणि जागतिक स्तरावरील जाहिरातीची सद्य परिस्थिती स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 16**
- अ) जनांचे प्रकारांवर विस्तृत लिहा.
ब) जाहिरातीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या विविध साधनांचा तपशील द्या.
- प्र.5 जाहिरातीचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. 16**

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester - I) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Advertising and Public Relations

Day & Date: Thursday, 16-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 choose the correct alternatives from the options.

16

- 1) _____ personality is related to Lobby.
 - a) Deepak Talwar
 - b) Raj Shekhar
 - c) Mrunal Sen
 - d) None of these
- 2) Copy Writer is part of _____ department of AD agency.
 - a) Marketing
 - b) Production Department
 - c) Management
 - d) None of these
- 3) _____ is the traditional media for public relation.
 - a) Street Play
 - b) News Paper
 - c) Radio
 - d) None of these
- 4) _____ is the first step in planning the press conference.
 - a) Define Key Message
 - b) Schedule Date
 - c) Schedule Time
 - d) None of these
- 5) Directorate of information and public relation of Maharashtra gives _____ awards to the journalist.
 - a) Dr. Babasaheb Ambedkar
 - b) N.C. Kelkar
 - c) Acharya Balshastri Jambhekar
 - d) None of these
- 6) _____ is a quality of public relations officer.
 - a) Intolerance
 - b) Impatient
 - c) Confused
 - d) None of these
- 7) ASCI was established in _____ year.
 - a) 1985
 - b) 1986
 - c) 1988
 - d) None of these
- 8) _____ includes in the defence public relations activity.
 - a) Conducting Press Conference
 - b) Updating Website
 - c) Both a & b
 - d) None of these
- 9) _____ is the long form of BOC.
 - a) Bureau of Outdoor and Communication
 - b) Bureau of Outdoor and Correspondence
 - c) Bureau of Outreach and Communication
 - d) None of these

- 10) _____ is the function of media relation.
a) Maintaining Contact with Media
b) Organizing Press Conference
c) Updating Contact Number List of Media Persons
d) All of these
- 11) _____ is the special tool of public relations.
a) Folder
b) Publicity
c) Hording
d) None of the above
- 12) _____ is the house journal of DGIPR-MAHARASHTRA.
a) Lokarajya
b) Lokseva
c) Lokadhikar
d) None of these
- 13) _____ organization is related to public relation.
a) PIB
b) AAA
c) ASCI
d) None of these
- 14) _____ is not element of an advertisement.
a) Title
b) Body Copy
c) Both a and b
d) None of these
- 15) _____ is external public.
a) Board of Management
b) Employee
c) Buyer
d) None of these
- 16) _____ P's are in the marketing mix.
a) Six
b) Five
c) Seven
d) None of these

Q.2 Answer any four of the following questions.**16**

- a) Define Advertising.
b) How house journal is useful public relation?
c) Write historical background of public relations.
d) What is marketing? How it is related to public relation?
e) Define Public Relation.
f) Write down importance of new media in advertising.

Q.3 Answer any two of the following questions.**16**

- a) Write about advertising council of India.
b) Which are various media use in advertising?
c) Explain the concept of Publicity.
d) Explain present national and global advertising scenario.

Q.4 Answer any one of the following questions.**16**

- a) Elaborate types of publics.
b) Give details of various tools use for public relations.

Q.5 Explain the classification of advertisement.**16**

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Media Management

Day & Date: Monday, 20-02-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) मीडिया साक्षरता म्हणजे ——— क्षमता असणे
 - अ) वाचणे आणि लिहिणे
 - ब) व्यावसायिक मीडिया तयार करणे
 - क) माध्यम समजून घेणे आणि वापरणे
 - ड) माध्यमात करिअरची तयारी करणे
- 2) प्रत्येक मीडियाची योजना ——— ने सुरु होते.
 - अ) माध्यम उद्देश
 - ब) बाजाराचे विश्लेषण
 - क) मिक्स मीडिया
 - ड) माध्यम धोरण
- 3) ——— भौतिक जगात ब्रँड नाव तयार करणे आणि सुरक्षित करण्यासाठी विस्तृत विपणन आवश्यक आहे.
 - अ) संशोधन
 - ब) धोरण
 - क) प्रयत्न
 - ड) माध्यम
- 4) ——— जाहिरातीत माध्यम नियोजन आणि खरेदी करण्याचे प्राथमिक लक्ष्य आहे.
 - अ) लवचिकता
 - ब) विस्तार
 - क) वारंवारता
 - ड) कार्यक्षमता
- 5) थेट चॅनेलला ——— ची मर्यादा आहे.
 - अ) बाजाराचे शोषण
 - ब) संवाद
 - क) नियंत्रण
 - ड) किंमत
- 6) ——— प्रकारची संस्था कायम आणि स्थिर असते.
 - अ) औपचारिक संस्था
 - ब) अनौपचारिक संस्था
 - क) व्यवसाय
 - ड) रणनीतिक संस्था
- 7) ए.बी.सी.वृत्तपत्राच्या ——— चे मोजमाप करते
 - अ) वाचक वर्ग
 - ब) खप
 - क) महसूल
 - ड) यापैकी नाही
- 8) ——— यांस आधुनिक व्यवस्थापनाचा जनक म्हणून ओळखले जाते
 - अ) हेनरी फायोल
 - ब) जोहान्स गुटनबर्ग
 - क) जेम्स ऑस्टिन
 - ड) विल्लीयम करि

- 9) फ्रिक्केन्सी ——— मध्ये मोजतात.
 अ) बाईट ब) किलो हर्ट्झ
 क) अल्ट्रा फोर्म्स ड) डेसिबल
 - 10) लोकमताच्या मालकीचा ——— हा प्रकार आहे.
 अ) साखळी ब) खाजगी
 क) शासकीय ड) वैयक्तिक
 - 11) ——— यांनी हालत्या टंकाचा शोध लावला.
 अ) जेम्स ऑस्टिन ब) जोहान्स गुटनबर्ग
 क) विल्लीयम कॅरी ड) यापैकी नाही
 - 12) ——— हे सोलापूरातील खाजगी रेडीओ केंद्र आहे.
 अ) रेडीओ गोल्ड ब) बिग एफ. एम.
 क) रेडीओ मिर्ची ड) यापैकी नाही
 - 13) ——— याने कामाच्या विभाजनाचे तत्व विकसित केले.
 अ) हेनरी फेयोल ब) हेनरी गुलिक
 क) हेनरी क्लार्क ड) हेनरी टेलर
 - 14) एफएम स्टेशनची प्रसारण क्षमता केवळ ——— पर्यंत आहे.
 अ) 25 किमी ब) 40 किमी
 क) 100 किमी ड) 200 किमी
 - 15) भारतीय माध्यमांमधील परकीय समभागांची परवानगी ——— पर्यंत आहे.
 अ) 22 टक्के ब) 26 टक्के
 क) 24 टक्के ड) 20 टक्के
 - 16) डीटीएच सेवा ——— मध्ये सुरू झाली.
 अ) 2004 ब) 2005
 क) 2006 ड) 2007

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

16

- अ) कर्मचारी नियोजन
ब) व्यवस्थापकीय संपादक
क) एफ एम रेडीओ
ड) एफ डी आय
इ) ए बी सी
ई) टी आर पी

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) इंडियन न्युजपेपर सोसायटीच्या कामगिरीबद्दल सविस्तर लिहा.
ब) छपाई यंत्रातील विकास यावर चर्चा करा.
क) व्यवस्थापनेची उद्दिष्ट्ये वर्णन करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा

16

अ) रेडीओ मधील नवे प्रवाह चर्चा करा.

ब) मुद्रित माध्यमाचे अर्थकारण स्पष्ट करा.

प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा.

16

विविध माध्यम मालकी पद्धती स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

- 12)** _____ is the private radio centre in Solapur.
a) Radio Gold b) Big FM
c) Radio Mirchi d) None of these
- 13)** Who developed the principle of division of work _____?
a) Henry Fayol b) Henry Gulick
c) Henry Clark d) Henry Taylor
- 14)** Broadcasting capacity of FM stations is up to _____ only
a) 25 km b) 40 km
c) 100 km d) 200 km
- 15)** Foreign equity in Indian media is allowed up to _____.
a) 22 percent b) 26 percent
c) 24 percent d) 20 percent
- 16)** DTH Service started in _____.
a) 2004 b) 2005
c) 2006 d) 2007

Q.2 Write short notes. (Any Four)

- a) Employee Planning
- b) Managing Editor
- c) FM Radio
- d) FDI
- e) ABC
- f) TRP

16

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

- Write a detailed on working of Indian Newspaper Society.
- Discuss the innovations in printing machines.
- Describe the objectives of management.

16

Q.4 Answer the following questions in details. (Any One)

- a) Discuss the New Trends in Radio.
- b) Explain the Economics of print media.

16

Q.5 Answer the following question in details

Explain the various ownership patterns of media.

16

Seat No.	
-----------------	--

Communication Research

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्यायाची निवड करा.

16

- 1) जेव्हा संशोधक इतरांनी आधीच जमविलेल्या तथ्यांचा उपयोग करतो त्यास ——— म्हणतात.
अ) प्राथमिक तथ्ये ब) दुय्यम तथ्ये
क) ऐतिहासिक तथ्ये ड) गुणात्मक तथ्ये
- 2) समाज माध्यमांचे व्यसन जडलेल्या पाच व्यक्तींचा अभ्यास हे ——— प्रकारचे संशोधन आहे.
अ) निरीक्षण ब) सर्वेक्षण
क) व्यष्टी अध्ययन पध्दत ड) नमुना निवड
- 3) ——— हे गृहितक विधान आहे जे संशोधकाला स्वीकारायचे असते.
अ) पर्यायी गृहितक ब) शून्य गृहितक
क) साधे गृहितक ड) यापैकी नाही
- 4) ——— प्रकारची तथ्ये इतर तुलनेने अधिक लवकर आणि कमी खर्चात प्राप्त होतात.
अ) प्राथमिक तथ्ये ब) दुय्यम तथ्ये
क) ऐतिहासिक तथ्ये ड) गुणात्मक तथ्ये
- 5) जाहिरात आणि जनसंपर्क संशोधन हे बहुतांशी ——— संशोधन असते.
अ) मूलभूत ब) उपयोजित
क) प्रयोगात्मक ड) निदानात्मक
- 6) जेव्हा जाहिरातदार एका माध्यमात मोठ्या प्रमाणात वेळ किंवा जागा अल्प कालावधीसाठी विकत घेतो तेव्हा तो ——— सिद्धांत वापरतो.
अ) माध्यम प्रभाव ब) लाट
क) माध्यम एकाग्रता ड) माध्यम शिक्षण
- 7) ——— म्हणजे ठराविक नियमांच्या आधारे मोठ्या लोकसंख्येतून निवडलेला प्रातिनिधिक घटकसंच असतो.
अ) चलक ब) नमुना
क) एकक ड) समग्र
- 8) ग्राहक ज्युरी चाचणी हा ——— संशोधनाचा भाग आहे.
अ) जाहिरात ब) जनसंपर्क
क) टेलिव्हिजन ड) वृत्तपत्र

- 9) खालीलपैकी ——— ही संशोधनाची पद्धत नाही.
 अ) सर्वेक्षण ब) ऐतिहासिक
 क) निरीक्षण ड) तत्वज्ञानात्मक
- 10) संशोधनातील अंतर शोधणे हे ——— चे मुख्य उद्दीष्ट आहे.
 अ) तथ्य संकलन ब) तथ्य विश्लेषण
 क) संदर्भ साहित्याचा आढावा ड) उद्दिष्ट निश्चिती
- 11) आकाशवाणी संशोधन विभागाचे नाव ——— आहे.
 अ) डीएव्हीपी ब) बार्क
 क) डार्ट ड) ऑडियन्स रिसर्च युनिट
- 12) टी. आर. पी. घोषित करण्यासाठी ——— बार-ओ-मीटरचा वापर करते.
 अ) बार्क ब) बी. ओ. सी.
 क) डी. ए. व्ही. पी. ड) टॅम
- 13) केंद्रित गट चर्चा ——— प्रकारची तथ्ये पुरविणारे स्रोत असतात.
 अ) प्राथमिक ब) दुय्यम
 क) प्रयोगात्मक ड) संख्यात्मक
- 14) प्रयोगात्मक गटाला ——— म्हणून ओळखले जाते.
 अ) नियंत्रित ब) अनियंत्रित
 क) प्राथमिक ड) दुय्यम
- 15) रस्त्याच्या डाव्या बाजूकडील प्रत्येक दहावे घर निवडणे हा नमुना निवडीचा ——— प्रकार आहे.
 अ) बहुपदी ब) बर्फ गोळा
 क) पद्धतशीर ड) कोटा
- 16) जनसंपर्कात संज्ञापनाचे अंकेक्षण करण्यासाठी ——— चे सर्वेक्षण करावे लागते.
 अ) कर्मचारी ब) श्रोते
 क) वाचक ड) दर्शक

प्र.2 उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

16

- अ) संशोधनात नीतीमूल्ये कोणती?
 ब) बर्फगोळा नमुना निवड म्हणजे काय?
 क) कोटा नमुना निवड पद्धती विषद करा.
 ड) टीआरपी म्हणजे काय? तो कसा मोजला जातो?
 इ) अनुसूची म्हणजे काय?
 ई) संदर्भित साहित्याचा आढावा घेण्याचे फायदे कोणते?

प्र.3 उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

16

- अ) तथ्ये म्हणजे काय? तथ्यांचे विविध प्रकार विषद करा.
 ब) प्रश्नावली म्हणजे काय? प्रश्नावलीचे प्रकार सांगून संशोधनातील त्यांची उपयुक्तता विषद करा.
 क) आशय विश्लेषण म्हणजे काय? त्याची माध्यम संशोधनात उपयुक्तता काय?

- प्र.4 तपशीलासह उत्तरे लिहा (कोणताही एक) 16**
- अ) संशोधन म्हणजे काय? अन्वेषणात्मक आणि वर्णनात्मक संशोधनातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) गुणात्मक संशोधन म्हणजे काय? गुणात्मक संशोधनाच्या विविध पद्धती विषद करा.
- प्र.5 जनसंपर्क संशोधन म्हणजे काय? तपशीलासह चर्चा करा. 16**

Seat No.	
-----------------	--

- 11) Name of Akashwani's research unit is _____.
a) DAVP
b) BARC
c) DART
d) Audience Research Unit
- 12) _____ use BAR-O –Meter to calculate TRP.
a) BARC
b) BOC
c) DAVP
d) TAM
- 13) Focus Group Discussion provides _____ sources of data.
a) Primary Data
b) Secondary Data
c) Historical Data
d) Quantitative Data
- 14) The experimental group also known as _____ group.
a) Controlled
b) Uncontrolled
c) Primary
d) Secondary
- 15) Selecting every 10 house on left side of street is _____ type o sampling.
a) Multi Stage
b) Snowball
c) Systematic
d) Quota
- 16) Communication audit for PR involves a survey of _____.
a) Employees
b) Listeners
c) Readership
d) Viewers

Q.2 Write Answers (Any Four)

16

- What are ethics in research?
- What is Snowball sampling?
- Describe Quota sampling method?
- What is TRP? How it is measured?
- What is schedule?
- What are the benefits of review of literature?

Q.3 Write answers (Any Two)

16

- a) What is data? Describe various types of data.
- b) What is questionnaire? Describe types of questionnaires and its uses in research.
- c) What is content analysis? Why it is important for media research?

Q.4 Give answers in detail (Any One)

16

- What is research? Distinguish between exploratory and descriptive research.
- What is qualitative research? Describe various types of qualitative research methods.

Q.5 What is Public relations research? Discuss with details.

16

Seat No.	
-----------------	--

Electronic Media (Radio and Television)

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) दूरदर्शनची वृत्तवाहिनी कोणती?
 अ) डीडी न्यूज
 ब) डीडी किसान
 क) एबीपी माझा
 ड) यापैकी नाही
- 2) पहिली भारतीय खाजगी उपग्रह वाहिनी कोणती?
 अ) एम न्यूज
 ब) झी टीव्ही
 क) जय महाराष्ट्र
 ड) यापैकी नाही
- 3) खालीलपैकी कम्युनिटी रेडिओ कोणता?
 अ) माणदेश तरंग वाहिनी
 ब) बिग एफएम
 क) स्टार गोल्ड
 ड) यापैकी नाही
- 4) मोर्स कोड खालीलपैकी कशात वापरला जातो?
 अ) संगणक
 ब) टेलिग्राफ
 क) टीव्ही
 ड) यापैकी नाही
- 5) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या रेडिओचे नाव काय आहे?
 अ) पुणे रेडिओ
 ब) विद्यावाणी रेडिओ
 क) मस्ट रेडिओ
 ड) यापैकी नाही
- 6) आकाशवाणीसाठी घटनास्थळावर जाऊन रेकॉर्ड केलेल्या बातमी सादरीकरणास काय म्हणतात?
 अ) रूपक
 ब) नभोनाट्य
 क) भाषण
 ड) न्यूजरील
- 7) लांबवरचा आवाज रेकॉर्ड करण्यासाठी कोणता माईक वापरतात?
 अ) गन मायक्रोफोन
 ब) लेपल मायक्रोफोन
 क) लीप मायक्रोफोन
 ड) यापैकी नाही
- 8) ध्वनी संपादनासाठी कोणते सॉफ्टवेअर वापरले जाते?
 अ) साउंड फोर्ज
 ब) फोटोशॉप
 क) इन-डिझाईन
 ड) यापैकी नाही
- 9) खालीलपैकी कोणते दृक-श्राव्य माध्यम नाही?
 अ) यू-ट्यूब
 ब) टी. व्ही.
 क) चित्रपट
 ड) रेडिओ

- 10) वृत्तवाहिनी स्क्रिनवर खालील बाजूस उजवीकडून डावीकडे सरकणाऱ्या पट्टीस काय म्हणतात?
 अ) न्यूजरील्स ब) क्रोमा
 क) व्ही. एफ. एक्स. ड) स्क्रोलिंग स्ट्रिप्स
- 11) ओ.बी. व्हॅनचे पूर्णरूप काय आहे?
 अ) आऊटडोअर ब्रॉडकास्टिंग व्हॅन ब) ओव्हर ब्रॉडकास्टिंग व्हॅन
 क) ऑनलाईन ब्रॉडकास्टिंग व्हॅन ड) यापैकी नाही
- 12) इनडोअर शुटींगसाठी महत्त्वाची असणारी मुख्य लाईट कोणती?
 अ) नॅचरल लाईट ब) की-लाईट
 क) सिम्पल लाईट ड) यापैकी नाही
- 13) अर्णब गोस्वामी हे कोणत्या टी. व्ही. चॅनेलशी संबंधित आहेत?
 अ) रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया ब) रिपब्लिक भारत
 क) रिपब्लिक इंडिया ड) यापैकी नाही
- 14) दूरदर्शन या टी. व्ही. वाहिनीचे ब्रीदवाक्य काय आहे?
 अ) सत्यम शिवम सुंदरम ब) राहा एक पाऊल पुढे
 क) बहुजन हिताय बहुजन सुखाय ड) यापैकी नाही
- 15) आकाशवाणीचे ब्रीदवाक्य काय आहे?
 अ) सत्यम शिवम सुंदरम ब) चला जग जिंकूया
 क) बहुजन हिताय बहुजन सुखाय ड) यापैकी नाही
- 16) ओ.टी.टी. चे पूर्णरूप काय आहे?
 अ) ओव्हर द टॉप ब) ओव्हर द ट्रेन
 क) ऑल द टॉप ड) यापैकी नाही

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

16

- अ) प्रसारभारती
 ब) नागरिक पत्रकारिता
 क) क्रोमा इफेक्ट्स
 ड) ऑन एअर
 इ) आकाशवाणी वृत्तसंहिता
 ई) माहिती समाज

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) दूरचित्रवाणी पत्रकारितेसाठी कोणती कौशल्ये अंगी असायला हवीत याचा शोध घ्या?
 ब) ए. एम. आणि एफ. एम. मधील फरक याची चर्चा करा?
 क) मीडिया कन्व्हर्जन्स ही संकल्पना स्पष्ट करा?
 ड) दूरचित्रवाणी पत्रकारितेतील व्हाईस ओव्हरचे महत्व सांगा?

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा

16

- अ) रेडिओची वैशिष्ट्ये सांगून जनसंज्ञापनातील महत्व सविस्तर लिहा?
 किंवा
 ब) समुदाय रेडिओ म्हणजे काय? उदाहरणांसह वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा?

प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा**16**

प्रसार भारतीची स्थापना कशी झाली ते सांगून संरचना आणि उद्दिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Electronic Media (Radio and Television)

Day & Date: Wednesday, 22-02-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions.

16

- 1) Which is the news channel of Doordarshan?
 - a) DD News
 - b) DD Kisan
 - c) ABP Maza
 - d) None of this
- 2) Which was the first Indian private satellite channel?
 - a) M News
 - b) Zee TV
 - c) Jai Maharashtra
 - d) None of this
- 3) Which of the following is a community radio?
 - a) Mandesh Tarang Wahini
 - b) Big FM
 - c) Star Gold
 - d) None of this
- 4) Morse code is used in which of the following?
 - a) Computer
 - b) Telegraph
 - c) T.V.
 - d) None of these
- 5) What is the name of the radio of Savitribai Phule Pune University?
 - a) Pune Radio
 - b) Vidyavani Radio
 - c) Must Radio
 - d) None of this
- 6) What is the news presentation presented by going to the scene for Akashwani called?
 - a) Rupak
 - b) Nabhonatya
 - c) Speech
 - d) Newsreel
- 7) Which Mic is used to record distant sound?
 - a) Gun Microphone
 - b) Lapel Microphone
 - c) Leap Microphone
 - d) None of this
- 8) What software is used for sound editing?
 - a) Sound forge
 - b) Photoshop
 - c) In-design
 - d) None of this
- 9) Which of the following is not an audio-visual medium?
 - a) You Tube
 - b) TV
 - c) Film
 - d) Radio
- 10) What is the strip that moves from the bottom right to the left on the news channel screen called?
 - a) Newsreels
 - b) Chroma
 - c) VFX
 - d) Scrolling Strip
- 11) What is the full form of the O.B. van?
 - a) Outdoor Broadcasting Van
 - b) Over Broadcasting Van
 - c) Online Broadcasting Van
 - d) None of this

- 12) What is the main light that is important for indoor shooting?
a) Natural light
b) Key-light
c) Simple light
d) None of this
- 13) Arnab Goswami is a TV personality. Related to the channel?
a) Republican Party of Indian
b) Republic of India
c) Republic India
d) None of this
- 14) What is the motto of Doordarshan?
a) Satyam Shivam Sundaram
b) Raha Ek Paul Pudhe
c) Bahujan Hitaya Bahujan Sukhaya
d) None of this
- 15) What is the motto of All India Radio?
a) Satyam Shivam Sundaram
b) Chala Jag Jinkuya
c) Bahujan Hitaya Bahujan Sukhaya
d) None of this
- 16) What is the full form of OTT?
a) Over the top
b) Over the train
c) All the top
d) None of this

Q.2 Write short answer. (Any Four)

16

- Prasarbharati
- Citizen Journalism
- Chroma effects
- On Air
- Akashwani News Script
- Information Society

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

16

- Trace the essential skills to a reporter in Television Journalism?
- Discuss the difference between A.M. and F.M.?
- Explain the concept of Media Convergence?
- Explain the importance of voice over in television journalism?

Q.4 Answer the following questions in details. (Any One)

16

- a)** Explain the importance of Mass Communication by describing the features of radio?

OR

- b) What is community radio? Write features in detail with examples?**

Q.5 Answer the following question in details.

16

Write the structure and objectives in detail about how Prasar Bharati was established?

Seat No.	
-----------------	--

Corporate Communication and Event Management

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

16

- 1) ——— हा जनसंपर्काचा भाग असू शकत नाही.
अ) जाहिरात ब) प्रसिध्दी
क) प्रचार ड) यापैकी नाही
- 2) ——— हे जनसंपर्काचे विशेष साधन आहे.
अ) माहितीपट ब) पत्रकार परिषद
क) प्रदर्शन ड) यापैकी नाही
- 3) जनसंपर्क ही ——— संवाद प्रक्रिया आहे.
अ) धोरणबद्ध ब) एकतर्फी
क) दुतर्फी ड) अविशिष्ट
- 4) कॉर्पोरेट प्रतिमा ही ——— संबंधीत आहे.
अ) शेअरहोल्डर धारणा ब) संस्थात्मक संस्कृती
क) चिन्हे ड) यापैकी नाही
- 5) उत्पादन अयशस्वी ठरवणे हा आपत्तीचा ——— प्रकार आहे.
अ) नैसर्गिक ब) मानव निर्मित
क) आर्थिक ड) यापैकी नाही
- 6) ब्रँड मधील ग्राहक विश्वास ——— म्हणून ओळखला जातो.
अ) ब्रँड निष्ठा ब) ब्रँड न्यायबुद्धी
क) ब्रँड ड) यापैकी नाही
- 7) ——— हा कॉर्पोरेट संवादाचा भाग आहे.
अ) फक्त प्रचार ब) फक्त जाहिराती
क) फक्त प्रसिध्दी ड) प्रचार, जाहिराती, प्रसिध्दी
- 8) आयपीआरए ——— वर्षात स्थापित झाले.
अ) 1955 ब) 2004
क) 1970 ड) यापैकी नाही

- 9) प्रेस किट हे सर्वसाधारणपणे ——— साठी वापरतात.
अ) जाहिरात ब) उत्पादन बाजारात आणतांना
क) नवीन कंपनी काढतांना ड) पत्रकार परिषद
 - 10) पीआर जाहिरात देखील ——— म्हणून ओळखली जाते.
अ) व्यावसायिक जाहिरात ब) माध्यम जाहिरात
क) संस्थात्मक जाहिरात ड) यापैकी नाही
 - 11) पब्लिक रिलेशन सोसायटी ऑफ इंडिया ची स्थापना ——— मध्ये झाली.
अ) 2004 ब) 1958
क) 1970 ड) यापैकी नाही
 - 12) व्यवस्थापकीय संवाद हि ——— संबंधित आहे.
अ) सोशल मिडिया ब) कार्पोरेट संवाद
क) जाहिरात ड) यापैकी नाही
 - 13) पी आर एस आय ने आचारसंहिता ——— यादिवशी स्वीकारली.
अ) 21 एप्रिल 1968 ब) 23 एप्रिल 1968
क) 22 नोव्हेंबर 1968 ड) यापैकी नाही
 - 14) पैसे देऊन केलेले व्यक्तिनिरोक्ष सादरीकरण म्हणजे ———
अ) जाहिरात ब) प्रचार
क) प्रसिद्धी ड) यापैकी नाही
 - 15) संप्रेषणात ——— सर्वात महत्वाची गोष्ट आहे.
अ) प्राप्तकर्ता ब) संदर्भ
क) प्रतिसाद ड) यापैकी कोणतेही नाही
 - 16) भाषण देणाऱ्याला ——— म्हणतात.
अ) पीआर ब) वक्ता
क) बचावकर्ता ड) यापैकी कोणतेही नाही

प्र.2 टीपा लिहा (कोणतेही 4)

- अ) जनसंपर्कासाठी लिखाण
ब) आपत्तीचे प्रकार
क) इव्हेंट मनेंजर चे कार्य
ड) कार्पोरेट जाहिरात
इ) ई-जनसंपर्क
ई) विपणन संवाद

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 16
- अ) जनसंपर्क प्रक्रिया स्पष्ट करा.
 - ब) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीचे महत्त्व यावर चर्चा करा.
 - क) पी आर ची जबाबदारी विषद सांगा.
 - ड) राजकीय जनसंपर्क यावर भाष्य करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा 16
- अ) कॉर्पोरेट संवादातील मधील महत्त्वाचे घटक स्पष्ट करा.
किंवा
 - ब) कॉर्पोरेट संवादाच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.
- प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा 16
- कॉर्पोरेट संवादाची साधने समजावून सांगा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
MASS COMMUNICATION

Corporate Communication and Event Management

Day & Date: Monday, 13-02-2023
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions.**16**

- 1) _____ cannot be part of Public Relations.
 - a) Advertisement
 - b) Propaganda
 - c) Publicity
 - d) None of these
- 2) _____ is a special tool of Public Relations.
 - a) Documentary
 - b) Press Conference
 - c) Exhibition
 - d) None of these
- 3) Public Relation is _____ communication process.
 - a) Strategic
 - b) One-way
 - c) Two-way
 - d) Random
- 4) Corporate image is related with _____.
 - a) Shareholders Perceptions
 - b) Organizational Culture
 - c) Symbols
 - d) None of these
- 5) Production failure is _____ type of crisis.
 - a) Natural
 - b) Man-made
 - c) Financial
 - d) None of these
- 6) The consumer trust in a brand is known as _____.
 - a) Brand loyalty
 - b) Brand equity
 - c) Brand
 - d) None of these
- 7) _____ is the part of corporate communication.
 - a) Advertisement only
 - b) Publicity only
 - c) Propaganda only
 - d) Propaganda, Advertisement, Publicity
- 8) IPRA established in _____ year.
 - a) 1955
 - b) 2004
 - c) 1970
 - d) None of these
- 9) Press kit is commonly used for _____.
 - a) Advertisement
 - b) Product Launching
 - c) New company establishment
 - d) Press Conference
- 10) PR advertising is also known as _____.
 - a) Professional Advertisement
 - b) Media advertising
 - c) Institutional advertising
 - d) None of these

- 11) Public Relations Society of India established in _____.
a) 2004
b) 1958
c) 1970
d) None of this
- 12) Management Communication is related with _____.
a) Social Media
b) Corporate Communication
c) Advertisement
d) None of these
- 13) PRSI adapted code of conduct on
a) 21 April 1968
b) 23 April 1968
c) 22 November 1968
d) None of these
- 14) Any paid presentation is _____.
a) Advertisement
b) Propaganda
c) Publicity
d) None of these
- 15) In Communication _____ is the most important thing.
a) Receiver
b) Context
c) Feedback
d) None of these
- 16) A person giving a speech is called an _____.
a) PR
b) Orator
c) Defender
d) None of these

Q.2 Write short answer (Any Four)

16

- PR writing
- Types of Disaster
- Functions of Event Manager
- Corporate Advertisement
- E- Public Relations
- Marketing Communication

Q.3 Answer the following questions (Any Two)

16

- Explain the process of Public Relations.
- Discuss the importance of the corporate social responsibility.
- State the responsibility of PR.
- Comment on the political Public Relations.

Q.4 Answer the following questions in details (Any One)

16

- Explain the important element of corporate communication.
- Discuss the objectives of corporate communication.

Q.5 Answer the following question in details.

16

Explain the tools of corporate communication.

**Seat
No.**

Development Communication

Max. Marks: 80

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) केंद्र सरकारची 'अमृत' योजना सर्वांना ----- सुविधा देण्यासाठी सुरू करण्यात आली.
 अ) दर्जेदार शिक्षण
 ब) नळाचे पाणी आणि सांडपाणी सुविधा
 क) पौष्टिक अन्न
 ड) राहण्याची सोय
 - 2) ----- हा पृथ्वीच्या वातावरणाचा पातळ भाग आहे, जो सूर्याचा हानिकारक अतिनील प्रकाश शोषून घेतो.
 अ) हायड्रोजन स्तर
 ब) ऑक्सिजन स्तर
 क) ओझोन स्तर
 ड) मिथेन स्तर
 - 3) बलवंत राय मेहता समितीने भारतात ----- ची सुरुवात केली.
 अ) स्मार्ट सिटी
 ब) हरित क्रांती
 क) पंचायत राज
 ड) श्वेतक्रांती
 - 4) साईट हा प्रकल्प नासाच्या ----- उपग्रहाच्या मदतीने राबविण्यात आला.
 अ) अपोलो
 ब) एटीएस -6
 क) व्हीटी-11
 ड) जेमिनी
 - 5) शाश्वत विकास ही संज्ञा सर्वप्रथम ----- अहवालात नमूद करण्यात आली.
 अ) मॅकब्राईट
 ब) ब्रंटलॅंड
 क) मॅकलुहान
 ड) श्रॅम
 - 6) झाबुआ संज्ञज्ञपन प्रकल्प ----- साली सुरू झाला.
 अ) 1959 साली
 ब) 1977 साली
 क) 1975 साली
 ड) 1996 साली
 - 7) विकास संज्ञापनाला वृत्तपत्राचा ----- सिद्धांत असेही म्हटले जाते.
 अ) पहिला
 ब) पाचवा
 क) चवथा
 ड) तिसरा
 - 8) कृषी क्षेत्रासाठी प्रशाण आणि भेट पद्धती ----- यांनी विकसित केली.
 अ) डॅनिअल बेनॉर
 ब) डॉ. कुरिअन
 क) एम. एस. स्वामिनाथन
 ड) पंजाबराव देशमुख

- 9) एम. एस. पी. चे पूर्णरूप ——— आहे.
 अ) मेगा सेल प्रोजेक्ट ब) मोडिया सोअर्स पेज
 क) मेगा सोलर प्रोजेक्ट ड) मिनिमम सपोर्ट प्राईस
- 10) ——— यांना मदर ऑफ डेव्हलपमेंट मक्युनिकेशन म्हणून ओळखले जाते.
 अ) इडा नोडॅक ब) इम्मी नोदर
 क) नेरा क्युब्राल ड) मॅथिल्ड क्रिम
- 11) संयुक्त राष्ट्र संघाने आठ सहस्त्रक विकास उद्दिष्टे (एमडीजी) निश्चित केली होती जी सदस्य देशांनी ——— पर्यंत साध्य करावयाची होती.
 अ) 2010 साल ब) 2015 साल
 क) 2025 साल ड) 2030 साल
- 12) ग्रामीण संज्ञापनासाठी 1995 साली आयपीडीसी – युनेस्को पुरस्कार ——— प्रकल्पाला मिळाला.
 अ) साईट ब) केसीपी
 क) जेडीसीपी ड) ग्रामसॅट
- 13) बुलढाणा जिल्हातील लोणार सरोवरास ——— पाणथळ स्थळाचा दर्जा मिळाला आहे.
 अ) राष्ट्रीय ब) रामसर
 क) जागतिक ड) नैसर्गिक
- 14) 'नई तालीम' या भारतीय शिक्षण पद्धतीचा आराखडा ——— यांनी तयार केला.
 अ) लोकमान्य टिळक ब) महात्मा गांधी
 क) पंडित नेहरू ड) डॉ. राधाकृष्णन
- 15) भारताने जागतिकीकरणाचा स्वीकार केला तेव्हा पंतप्रधानपदी ——— होते.
 अ) मनमोहन सिंग ब) पी. व्ही. नरसिंहराव
 क) चंद्रशेखर ड) देवेगौडा
- 16) 'डिफ्युजन ऑफ इनोवेशन' हा ग्रंथ ——— यांनी लिहिला आहे.
 अ) डॅनिअल लर्नर ब) इवर्ट रॉजर्स
 क) नोरा क्युब्राल ड) विलबर श्रॅम

प्र.2 टीपा लिहा (6 पैकी 4)

16

- अ) नोरा क्युब्राल यांचे योगदान सांगा.
 ब) कोणत्या घटनादुरुस्तीनुसार पंचायत राज व्यवस्था अस्तित्वात आली
 क) वृत्तपत्र विकासाच्या प्रक्रियेत उपयुक्त ठरते याचे एक उदाहरण सांगा.
 ड) नवी जागतिक आर्थिक व्यवस्था याबाबत तुमचे आकलन काय आहे?
 इ) आधुनिकीकरणाचा सिद्धांत कोणी व का मांडला?
 ई) शाश्वत विकासाची उद्दिष्टे एकंदर किती आहे? ती कोणी व केव्हा निर्धारित केली?

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (4 पैकी 2)

16

- अ) विकासाच्या प्रक्रियेत रेडिओने आजवर कोणते योगदान दिले आहे? आजच्या काळात रेडिओ विकासासाठी कोणती भूमिका बजावत आहे? विवेचक चर्चा करा.
- ब) झाबुआ विकास संज्ञापन (जेडीसीपी) केव्हा, कोठे आणि का राबविण्यात आला त्यातून काय साध्य झाले
- क) 'माध्यमे म्हणजे जादुई गुणक होत' हा सिद्धांत कोणी मांडला? या सिद्धांताची सविस्तर माहिती द्या.
- ड) अवलंबित्वाच्या सिद्धांताची माहिती द्या.

प्र.4 खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा. (2 पैकी 1)

16

- अ) संज्ञापन आणि विकास यात थेट परस्परसंबंध आहे हे दर्शविणारा कोणता टेलिविजन प्रकल्प आपणास सर्वात महत्वाचा वाटतो? त्या प्रकल्पाचे उद्देश, अंमलबजावणी, परिणाम यांची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) इवर्ट रॉजर्स यांनी कोणत्या सिद्धांताची मांडणी केली? हा सिद्धांत सविस्तर सांगा. हा सिद्धांत आज कोण-कोणत्या क्षेत्रात उपयुक्त ठरत आहे हे सांगा.

प्र.5 केंद्र शासनाने यशस्वीपणे राबविलेल्या कोणत्याही दोन योजनांची सविस्तर माहिती द्या. या योजना जनतेपर्यंत पोहोचविण्यास कोणत्या माध्यमांचा वापर केला.

16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication.) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination
Oct/Nov-2022**

Development Communication

Day & Date: Tuesday, 14-02-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions.

16

- 1) Central Government's 'AMRUT' scheme was launched to provide _____ facilities to everyone
 - a) Quality education
 - b) Tap water and sewerage facilities
 - c) Nutritious food
 - d) Accommodation facilities
- 2) The _____ is a thin part of the Earth's atmosphere that absorbs sun's harmful ultraviolet light.
 - a) Hydrogen Layer
 - b) Oxygen Layer
 - c) Ozone layer
 - d) Methane Layer
- 3) Balwant Rai Mehta Committee started _____ in India.
 - a) Smart City
 - b) Green Revolution
 - c) Panchayat Raj
 - d) White Revolution
- 4) SITE project was conducted with the help of NASA's _____ Satellite.
 - a) Apolo
 - b) ATS-6
 - c) VT11
 - d) Gemini
- 5) Term sustainable development was first mentioned in the _____ Report in 1987.
 - a) McBride
 - b) Brundtland
 - c) McLuhan
 - d) Shramm
- 6) Jhabua Communication Project was started in _____.
 - a) Year1959
 - b) Year1977
 - c) Year1975
 - d) Year1996
- 7) Development communication has also been called as the _____ theory of Press.
 - a) First
 - b) Fifth
 - c) Fourth
 - d) Third
- 8) Training and Visit system for agricultural sector was developed by _____.
 - a) Daniel Benor
 - b) Dr Kurien
 - c) M.S. Swaminathan
 - d) Panjabrao Deshmukh
- 9) Long form of MSP is _____.
 - a) Mega Sale Project
 - b) Media Source Page
 - c) Mega Solar Project
 - d) Minimum Support Price
- 10) _____ is known as Mother of Development Communication
 - a) Ida Noddack
 - b) Emmy Noether
 - c) Nora Qubral
 - d) Mathilde Krim

- 11) The United Nations Millennium Development Goals (MDGs) were eight goals that UN member states had to achieve by _____.
a) year 2010 b) year 2015
c) year 2025 d) year 2030
- 12) The winner of the 1985 IPDC-UNESCO Prize for Rural Communication Prize was the _____ project.
a) SITE b) KCP
c) JDCP d) Gramsat
- 13) Lonar lake in Buldhana district has got the status of _____ wetland.
a) National b) Ramsar
c) Global d) Natural
- 14) Draft of Indian Education policy ‘Nayi Talim’ was prepared by _____.
a) Lokmanya Tilak b) Mahatma Gandhi
c) Pandit Nehru d) Dr. Radha Krishnan
- 15) India accepted globalization policy when _____ was Prime Minister.
a) Manmohan Singh b) P.V. Narsimha Rao
c) Chandrashekar d) Deve Gowda
- 16) The book ‘Diffusion of Innovation’ is authored by _____.
a) Daniel Lerner b) Evert Rogers
c) Nora Qubral d) Wilbur Shramm

Q.2 Write answer (Any Four)

16

- a) Mention the contribution of Nora Cubral.
- b) According to which constitutional amendment Panchayat Raj system came into existence
- c) Give an example of useful points in the process of newspaper development.
- d) What is your understanding of the New International Economic Order?
- e) Who proposed the theory of modernization and why?
- f) How many Sustainable Development Goals are finalized? Who determined it and when?

Q.3 Answer the following questions (Any Two)

16

- What contribution has radio made to the development process so far? What role is radio playing in development today? Discuss critically.
- When, where and why was the Jhabua Development Communication Project (JDCP) implemented? What did it achieve?
- Who proposed the theory that 'media is a magic multiplier'? Give details of this theory.
- Describe Dependency Theory.

Q.4 Answer the following questions in details (Any One)

16

- Which television project do you think is most important in showing the direct link between communication and development? Discuss in detail the objectives of the project, its implementation and results
- Which theory was formulated by Everett Rogers? Explain this theory in detail. Tell in which field this theory is useful today

Q.5 Answer the following question in details.

16

Give details of any two schemes successfully implemented by the Central Government? Which media were used to convey message to the public?

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Radio Journalism and Production

Day & Date: Wednesday, 15-02-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) ए. एम. म्हणजे ——— होय.
 अ) ऑप्लिट्यूड मॉड्युलेशन ब) ऍम्प्लिफायर मॉड्युलेशन
 क) एक्स्ट्रिन्सिक मॉड्युलेशन ड) यापैकी नाही
- 2) ——— रेडिओ कार्यक्रम निर्मितीचा भाग नाही.
 अ) ध्वनी ब) शब्द
 क) व्हिडिओ ड) यापैकी नाही
- 3) मार्कोनी हे ——— चे संशोधक आहेत.
 अ) रेडिओ ब) सॅटेलाईट
 क) टेलिफोन ड) यापैकी नाही
- 4) ——— हे विद्युत ऊर्जेचे रूपांतर ध्वनीमध्ये होते.
 अ) स्वीचर ब) टेलिप्रॉम्टर
 क) माईक ड) कॅमेरा
- 5) रेडिओच्या ग्राहकास ——— असे संबोधतात.
 अ) ग्राहक ब) श्रोता
 क) वापरकर्ता ड) यापैकी नाही
- 6) ——— हे विशेष श्रोत्याचे उदाहरण नाही
 अ) शेतकरी ब) महिला
 क) सैनिक ड) यापैकी नाही
- 7) बी. व्हॅन ही ——— साठी उपयुक्त आहे.
 अ) बाह्य प्रसारण ब) बाह्य चित्रीकरण
 क) बाह्य संकलन ड) यापैकी नाही
- 8) ——— हे प्रसारण तंत्रज्ञान नाही
 अ) फायबर ऑप्टिक्स ब) केबल
 क) सॅटेलाईट ड) यापैकी नाही
- 9) ई.एन.जी म्हणजे ——— होय.
 अ) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅडरिंग ब) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅजेट
 क) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज ग्रुप ड) यापैकी नाही

- 10) ——— वारंवारता बँड नाही.
 अ) लघु ब) मध्यम
 क) उच्च ड) यापैकी नाही
- 11) ——— हा माईकचा प्रकार नाही.
 अ) लॅपल ब) डायोड
 क) युनीडायरेक्शनल ड) यापैकी नाही
- 12) प्रसारभारतीचे मुख्यालय ——— मध्ये स्थित आहे.
 अ) गुजरात ब) नवी दिल्ली
 क) मुंबई ड) यापैकी नाही
- 13) ध्वनी दाब लहरी प्रति सेकंद किती वेळा पुनरावृत्ती होते याचा अर्थ ———
 अ) फ्रिक्वेन्सी ब) अॅप्लिट्यूड
 क) मॉड्युलेशन ड) यापैकी नाही
- 14) हे सॅटेलाईट रेडिओचे उदाहरण आहे.
 अ) सायरस ब) वर्ल्ड
 क) स्पेस ड) यापैकी नाही
- 15) ——— हि रेडिओची कमतरता आहे.
 अ) महाग माध्यम ब) जन माध्यम
 क) घरगुती माध्यम ड) यापैकी नाही
- 16) रेडिओ हे तर ——— लहरींवर ऑडिओ सिग्नल प्रसारित करण्याचे तंत्रज्ञान आहे.
 अ) रेडिओ ब) लाईट
 क) टेलिफोन ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही चार)

16

- अ) हॅम रेडिओ या विषयावरती संक्षिप्त टिप लिहा.
 ब) ध्वनीशास्त्र म्हणजे काय?
 क) रेडिओची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
 ड) कार्यक्रम निर्मितीमधील निर्मात्याची भूमिका स्पष्ट करा.
 इ) ध्वनी संकलनाची तत्त्वे काय आहेत.
 ई) साऊंड बाईटचे बातमीमधील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नाची उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

16

- अ) डिजिटल ध्वनी प्रसारण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) रेडिओसाठी बातमी लिहिताना कोणती काळजी घ्यावी? उदाहरण द्या.
 क) समुदाय रेडिओ यावरती सविस्तर टिप लिहा.
 ड) माईकचे प्रकार कोणते आहेत?

प्र.4 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

16

- अ) रेडिओ स्टुडिओची रचना यावर विस्तृत लिहा.
 ब) रेडिओ कार्यक्रमांचे स्वरूप उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

16

रेडिओ प्रसारणाची प्रक्रिया यावर चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Radio Journalism and Production

Day & Date: Wednesday, 15-02-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.

16

- 1) AM Stands for _____.
a) Amplitude Modulation b) Average Modulation
c) Accurate Modulation d) None of these
- 2) _____ is not part of radio programme production.
a) Sound b) Words
c) Video d) None of these
- 3) Marconi is the inventor of _____.
a) Radio b) Satellite
c) Telephone d) None of these
- 4) _____ converts electric energy into sound.
a) Switcher b) Teleprompter
c) Mic d) Camera
- 5) Customer of the radio is called as _____.
a) Customer b) Listener
c) User d) None of these
- 6) _____ is not an example of special audience.
a) Farmer b) Females
c) Solders d) None of these
- 7) OB van useful for _____.
a) Outdoor broadcasting b) Outdoor broadcasting
c) Outdoor Editing d) All of these
- 8) _____ is not a transmission technology.
a) Fiber Optics b) Cable
c) Satellite d) None of these
- 9) ENG stands for _____.
a) Electronic news gathering b) Electronic news gadget
c) Electronic news group d) None of these
- 10) _____ is not a frequency band.
a) Short b) Medium
c) High d) None of these
- 11) _____ is not a type of Mic.
a) Lapel b) Diode
c) Unidirectional d) None of these

- 12) Prasarbharati's headquarter is located in _____.
 - a) Gujrat
 - b) New Delhi Heft
 - c) Mumbai
 - d) None of these
- 13) The number of times per second that a sound pressure wave repeats itself means _____.
 - a) Frequency
 - b) Amplitude
 - c) Modulation
 - d) None of these
- 14) _____ is the example of satellite radio.
 - a) Sirius
 - b) World
 - c) Space
 - d) None of these
- 15) _____ is a drawback of radio.
 - a) Expensive medium
 - b) Mass medium
 - c) Domestic medium
 - d) None of these
- 16) Radio is actually the technology of transmitting audio signals over ____ waves
 - a) Radio
 - b) Light
 - c) Telephone
 - d) None of these

Q.2 Answer any 4 of the following questions (Any Four out of Six) 16

- Write short note on 'HAM Radio'
- What is Acoustics.
- What are the characteristics of radio?
- Explain the role of producer in programme production.
- What are the principles of sound editing?
- Explain the significance of sound bites in news.

Q.3 Answer the following Questions (any 2) **16**

- Explain the concept Digital Audio Broadcasting.
- What care should be taken while writing news for radio? Explain with example
- Write detail note on 'Community Radio'.
- What are the types of microphones?

Q.4 Give the detail answer to the following questions. (Any 1) **16**

- Elaborate structure of Radio studio.
- Explain the formats of radio programmes with examples.

Q.5 Discuss the process of radio broadcasting. **16**

Seat No.	
-----------------	--

Television Journalism and Production

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

16

- 1) चलचित्राचे ——— हे मूलभूत एकक आहे.
 अ) फ्रेम
 क) अँगल
 ब) शॉट
 ड) यापैकी नाही
 - 2) टी. आर. पी. म्हणजे ——— होय.
 अ) टेलिव्हिजन रेटिंग पॉईंट
 क) टेलिव्हिजन पोल पॉईंट
 ब) टेलिव्हिजन रॅकिंग पॉईंट
 ड) यापैकी नाही
 - 3) ——— हे झी ग्रुपचे चेअरमन आहेत.
 अ) वनित मल्होत्रा
 क) करण जैन
 ब) सुभाष चंद्रा
 ड) यापैकी नाही
 - 4) ——— हे पटकथेच्या संहितेचा भाग आहे.
 अ) स्थळ
 क) अ आणि ब दोन्ही
 ब) वेळ
 ड) यापैकी नाही
 - 5) टीव्हीच्या ग्राहकास ——— असे संबोधतात.
 अ) ग्राहक
 क) वापरकर्ता
 ब) दर्शक
 ड) यापैकी नाही
 - 6) अँगल्स हे संज्ञा ——— मध्ये वापरतात.
 अ) व्हॉइस रेकॉर्डिंग
 क) चित्रीकरण आणि छायाचित्रीकरण
 ब) व्हॉइस एडिटींग
 ड) यापैकी नाही
 - 7) ओ. बी. व्हॅन ही ——— साठी उपयुक्त आहे.
 अ) बाहय प्रसारण
 क) बहय संकलन
 ब) बाहय चित्रीकरण
 ड) यापैकी सर्व
 - 8) पी. टी. सी. म्हणजे ——— होय.
 अ) पीस ऑफ कॅमेरा
 क) प्रिंट टू कंप्यूटर
 ब) पीस टू कॅमेरा
 ड) यापैकी नाही
 - 9) ई. एन. जी. म्हणजे ——— होय.
 अ) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅदरिंग
 क) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज ग्रुप
 ब) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅजेट
 ड) यापैकी नाही

- 10) रंगाचे तापमान ---- मध्ये मोजता.
अ) केल्विन
क) पिक्सल
ब) फरेनहाईट
ड) सेंटीग्रेट
- 11) टीव्ही स्टुडिओमध्ये निळ्या आणि हिरव्या रंगांचे पडदे ---- साठी वापरतात.
अ) क्रोमा
क) मोंटाज
ब) टेलिप्रॉमप्टर
ड) यापैकी सर्व
- 12) उजवीकडून डावीकडे कॅमेऱ्याची हालचाल म्हणजे ---- होय.
अ) पॅन
क) टिल्ट
ब) झूम
ड) यापैकी नाही
- 13) देख भाई देख हा ---- प्रकारचा कार्यक्रम आहे.
अ) सिटकॉम
क) अ आणि ब दोन्ही
ब) रियालिटी शो
ड) यापैकी नाही
- 14) डि. ओ. सी. हे ---- प्रकारची वाहिनी आहे.
अ) वृत्त
क) अ आणि ब दोन्ही
ब) माहितीपट
ड) यापैकी नाही
- 15) टीव्ही कार्यक्रम निर्मितीमध्ये ---- प्रकारची प्रकाशयोजना वापरली जात नाही.
अ) लो की
क) बॅक लाईट
ब) हाय की
ड) यापैकी नाही
- 16) टीव्हीवरील बातमीच्या अँकरिंगमध्ये ---- मेकअप केला जातो.
अ) मूळ मेकअप
क) पात्रासाठीचा मेकअप
ब) नववधू मेकअप
ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे द्या (कोणतेही सहा)

16

- अ) दृक संवाद या विषयावरती संक्षिप्त टिप लिहा.
ब) न्यूज पॅकेजची व्याख्या करा. उदाहरण द्या.
क) कार्यक्रम निर्मितीमधील निर्मिती पश्चात प्रक्रिया कोणत्या आहेत?
ड) टेलिप्रॉम्टरची कार्ये कोणती आहेत?
इ) मानवी स्वारस्यावर आधारित बातम्या म्हणजे काय?
ई) ट्रॅपोडचे चित्रीकरणातील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

16

- अ) तीन बिंदू प्रकाशयोजना ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) कलर बॅलन्स म्हणजे काय?
 क) टीव्ही स्टुडिओची रचना यावर विस्तृत लिहा.
 ड) कार्यक्रम निर्मितीमधील दिग्दर्शकाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर द्या.

16

- अ) ई. एन. जी. ही संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) टीव्ही कार्यक्रम निर्मितीमधील वापरण्यात येणारे विविध शॉट्स कोणते आहेत?

प्र.5 टीव्ही माहितीपट निर्मिती आणि कोर्पोरेट व्हिडीओ यावर चर्चा करा.

16

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Television Journalism and Production

Day & Date: Monday, 20-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions

16

- 1) _____ is the basic unit of video
 - a) Frame
 - b) Short
 - c) Angle
 - d) None of these
- 2) TRP stands for _____
 - a) Television Rating Point
 - b) Television Ranking Point
 - c) Television Pole Point
 - d) None of these
- 3) _____ is the Chairman of the Zee group.
 - a) Vanit Mhalotra
 - b) Subhash Chandra
 - c) Karan Jain
 - d) None of these
- 4) _____ is the part of screenplay script.
 - a) Location
 - b) Timing
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 5) Customer of the TV is called as _____.
 - a) Customer
 - b) Viewer
 - c) User
 - d) None of these
- 6) Angles term used in _____.
 - a) Voice Recording
 - b) Voice Editing
 - c) Shooting & Photography
 - d) None of these
- 7) OB van useful for _____.
 - a) Outdoor broadcasting
 - b) Outdoor shooting
 - c) Outdoor Editing
 - d) All of these
- 8) PTC means _____
 - a) Piece of camera
 - b) Piece to camera
 - c) Print to computer
 - d) None of these
- 9) ENG stands for _____
 - a) Electronic news gathering
 - b) Electronic news gadget
 - c) Electronic news group
 - d) None of these
- 10) Colour temperature is measured in _____.
 - a) Kelvin
 - b) Fahrenheit
 - c) Pixel
 - d) Centigrade
- 11) In the TV studio blue or green curtain used for _____.
 - a) Chroma
 - b) Teleprompter
 - c) Montage
 - d) All of the above
- 12) Movement of camera from right to left is type of _____.
 - a) Pan
 - b) Zoom
 - c) Tilt
 - d) None of these

- 13) Dekh Bhai Dekh is _____ type of Programme.
a) Sitcom
b) Reality show
c) Both a) and b)
d) None of these
- 14) DOC is _____ type of channel.
a) News
b) Documentary
c) Both a) and b)
d) None of these
- 15) _____ is not a type of lighting use in TV programme production.
a) Low Key
b) High Key
c) Back Light
d) None of These
- 16) _____ make up use in TV normal news anchoring.
a) Basic Makeup
b) Bridal Makeup
c) Character Makeup
d) None of These

Q.2 Write short answer (Any Four)

16

- Write short note on 'Visual Communication'
- Define news package. Give example.
- What is the post production process of programme making?
- What are the Functions Teleprompter?
- What is Human Interest Story?
- Explain the significance of Tripod in shooting.

Q.3 Answer the following question (Any Two)

16

- Explain the concept of Three Point Lighting.
- What is color balance?
- Elaborate structure of TV studio.
- Explain the role director in programme production.

Q.4 Answer following question in detail (Any One)

16

- Explain ENG concept with examples.
- What are the various shots use in TV programme production?

Q.5 Discuss TV Documentary production and Corporate Video.

16

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Advertising and Social Marketing

Day & Date: Tuesday, 21-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) जाहीरातींनी सामाजिक —आर्थिक बदल घडवून आणू शकतात यावर तुमचा विश्वास आहे का?
अ) नक्कीच
ब) जर मीडियाचे ठसे असतील आणि प्रेक्षक सामग्री खरेदी करण्यास इच्छुक आणि सक्षम असतील तरच
क) एखादा देश किंवा समाज प्रवाही असेल तरच
ड) नक्कीच नाही
- 2) ——— जाहिरात योगदान देते
अ) समाजाची किंवा देशाची आर्थिक वाढ
ब) राष्ट्रीय राजधानी
क) विपणन फर्मची शक्ती
ड) आधीच गजबजलेल्या बाजारपेठेत गोंधळ
- 3) खालील जाहिरातींची सर्वात मोठी मर्यादा आहे.
अ) हे ग्राहकांना आवश्यक नसलेल्या वस्तू खरेदी करण्यास भाग पाडते.
ब) हे ग्लॉस आणि स्वप्ने देखील विकते आणि संभाव्य खरेदीदारांना स्वप्ने देखील विकते.
क) हे ग्राहकांना बाजारात नवीन उत्पादनांच्या आगमनाबद्दल सांगते.
ड) वरील सर्व
- 4) बाय डीफॉल्ट जाहिरात ——— वर केली जाते.
अ) मर्यादित प्रमाणात
ब) मास स्केल
क) फक्त कॉर्पोरेट स्तर
ड) फक्त सामाजिक स्तर
- 5) खालील जाहिरातींचे कार्य नाही
अ) माहिती
ब) ब्रँड प्रतिमा इमारत
क) मन वळवणे
ड) किंमत
- 6) सामाजिक जबाबदारीची पूर्तता करणे ही ——— संकल्पनेतील एक आवश्यक गोष्ट आहे.
अ) सामाजिक
ब) उत्पादन
क) उत्पादन
ड) देवाणघेवाण

- 7) ——— ही मार्केटिंगची सर्वात जुनी संकल्पना आहे.
 अ) उत्पादन ब) देवाणघेवाण
 क) उत्पादन ड) विपणन
- 8) ——— संकल्पना ग्राहकांभोवती फिरते.
 अ) उत्पादन ब) विपणन
 क) देवाणघेवाण ड) विक्री
- 9) भारतीय संदर्भात कोणत्या माध्यमाची पोहोच सर्वात जास्त आहे?
 अ) टीव्ही ब) वर्तमानपत्र
 क) रेडिओ ड) मासिके
- 10) जाहिरात मोहिमेतील विविध माध्यमांच्या प्रकारांचे संयोजन म्हणजे ———
 अ) माध्यम नियोजन ब) माध्यम मिश्र
 क) माध्यम धोरण ड) यापैकी नाही
- 11) केंद्र सरकारच्या जाहिरातींचा प्रसार कोणत्या कार्यालयामार्फत होतो?
 अ) आर. एन. आय. ब) पी. आय. बी.
 क) डी. ए. व्ही. पी ड) पी. आय. आय.
- 12) ——— हा लोकांचा प्रकार आहे ज्यांच्याकडे जाहिरातदार पोहोचण्याचा प्रयत्न करतात.
 अ) सामाजिक गट ब) लक्षित गट
 क) दबाव गट ड) यापैकी नाही
- 13) खरेदी नंतरच्या अवस्थेत ———चा जास्त प्रभाव असतो.
 अ) जाहिरात ब) वैयक्तिक विक्री
 क) प्रसिध्दी ड) विक्री बढती
- 14) पहिली जाहिरात ——— यांनी बनवली.
 अ) आयव्ही ली ब) विल्लीयम कॅक्सटन
 क) जोहान्स गुटनबर्ग ड) मार्शल मॅकलुहान
- 15) जनसंपर्क जाहिरात ही ——— जाहिरात म्हणून ओळखली जाते.
 अ) स्थानिक ब) व्यावसायिक
 क) माध्यम ड) संस्थात्मक
- 16) जेव्हा एखाद्या जाहिरातीत मुख्य उत्पादनाच्या जागी दुसऱ्या उत्पादनाची जाहिरात केली जाते त्यास ——— जाहिरात म्हणून ओळखले जाते.
 अ) सरोगेट ब) पर्यायी
 क) कायदेशीर ड) जीवनशैली

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा.

- अ) ब्रांड काय आहे?
 ब) ऑनलाईन विपणन
 क) सहकारी जाहिरात
 ड) माध्यम वैशिष्ट्ये

- इ) ऑनलाइन मार्केटिंग
- ई) उत्पादन जाहिरात

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16
- अ) सामाजिक विपणनाचे महत्व स्पष्ट करा.
 - ब) जाहिरातीसाठी आचारसंहितेवर चर्चा करा.
 - क) वर्गीकृत जाहिरात आणि वर्गीकृत प्रदर्शन जाहिरातीमधील फरक स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा 16
- अ) जाहिरातीमधील रेखांकनाच्या (ग्राफिक्सच्या) भूमिकेचे वर्णन करा.
 - ब) सामाजिक विपणन धोरणे स्पष्ट करा.
- प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा. 16
- नभोवाणी किंवा चित्रवाणी वाहिनीचे व्यवस्थापन यावर सविस्तर टीपण लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Advertising and Social Marketing

Day & Date: Tuesday, 21-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative.

16

- 1) Do you believe that advertising can bring about socio-economic change?
 - a) Certainly
 - b) Only if media have their footprints and audience are willing and able to buy the content
 - c) Only if a country or society is affluent
 - d) Certainly not
- 2) Advertising contributes to _____
 - a) Economic growth of society or country
 - b) National Capital
 - c) Power of marketing Firms
 - d) Chaos in the already congested marketplace
- 3) The following is the biggest limitation of advertising.
 - a) It forces the consumer to buy the things he does not need
 - b) It sells gloss and dreams too and dreams to prospective buyers
 - c) It tells consumers about the arrival of new products in the market
 - d) All of the above
- 4) By default advertising is done on a _____

a) Limited scale	b) Mass Scale
c) Corporate Level only	d) Societal Level only
- 5) _____ is not a function of advertising.

a) Information	b) Brand image Building
c) Persuasion	d) Pricing
- 6) Fulfilling social responsibility is one of the essentials of _____ concept.

a) Societal	b) Production
c) Product	d) Exchange
- 7) _____ is the oldest concept of marketing.

a) Product	b) Exchange
c) Production	d) Marketing
- 8) _____ concept revolves around the customers.

a) Production	b) Marketing
c) Exchange	d) Selling

- 9) Which media has the highest value of reach in the Indian context?
 - a) TV
 - b) Newspaper
 - c) Radio
 - d) Magazines
- 10) Combination of various kinds of media in an advertisement campaign is
 - a) Media Planning
 - b) Media Mix
 - c) Media Strategy
 - d) None of these
- 11) Which office is responsible for disseminating news to media for central government?
 - a) R.N.I.
 - b) P.I.B.
 - c) D.A.V.P.
 - d) P.I.I.
- 12) Category of people to whom the advertiser is trying to reach is ____
 - a) Social Group
 - b) Target Group
 - c) Pressure Group
 - d) None of these
- 13) During the post purchase phase, the maximum effectiveness is that of ____.
 - a) Advertising
 - b) Personal selling
 - c) Publicity
 - d) Sale Promotion
- 14) First advertisement was prepared by ____
 - a) Ivy Lee
 - b) William Cakstan
 - c) Johans Gutenberg
 - d) Marshal MsLuhan
- 15) PR advertising is also known as ____ advertisement.
 - a) Local
 - b) Professional
 - c) Media
 - d) Institutional
- 16) When another product is used in place of actual product, it is known as ____ advertising
 - a) Surrogate
 - b) Alternate
 - c) Legal
 - d) Life Style

Q.2 Write short answer. (Any 4)

16

- a) What is Brand?
- b) Online Marketing
- c) Cooperative Advertisement
- d) Media characteristics
- e) Online Marketing
- f) Product Advertisement

Q.3 Answer the following questions. (Any 2)

16

- Explain the importance of social marketing.
- Discuss on code of conduct for Advertisement.
- Explain the difference between classified Advertisement and classified display advertisement.

Q.4 Answer following question in detail. (Any 1)

16

- Describe the role of graphics in advertisement.
- Explain the social marketing strategies.

Q.5 Answer the following question in details.

16

Write a detailed note on management of radio or television channel.

**Seat
No.**

Max. Marks: 80

16

- Page 1 of 5

- 9) श्रमिक पत्रकारासाठी 2007 साली कोणता वेतन आयोग स्थापन करण्यात आला.
 अ) मजेठिया
 ब) मणिसाना
 क) बछावत
 ड) पालेकर
 - 10) सध्याची भारतीय पत्र परिषद ——— च्या कायदयान्वये काम करते.
 अ) 1969 चा कायदा
 ब) 1978 चा कायदा
 क) 1977 चा कायदा
 ड) 1970 चा कायदा
 - 11) ——— हा अधिकार मूलभूत अधिकार नाही.
 अ) अभिव्यक्ती
 ब) भाषण
 क) राखीव जागा
 ड) संघटन
 - 12) भारतीय दंड विधानाच्या कलम 124 (अ) मध्ये करण्यात आलेली तरतूद ——— संबंधी आहे.
 अ) आणीबाणी
 ब) विशेषाधिकार
 क) राजद्रोह
 ड) प्रताधिकार
 - 13) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील वाजवी निर्बंधाची तरतूद राज्यघटनेच्या ——— मध्ये नमूद करण्यात आली आहे.
 अ) कलम 19(1)
 ब) कलम 19(2)
 क) कलम 19(1)अ
 ड) कलम 19(1) ब
 - 14) ——— बौद्धिक संपदा अधिकाराची निगडित नाही.
 अ) प्रताधिकार
 ब) पेटंट
 क) माहितीचा अधिकार
 ड) व्यापार चिन्ह
 - 15) तक्रारदात्या व्यक्तीने दिलेली जी माहिती पोलिस अधिकारी नोंदवून घेतात त्यास ——— म्हणतात.
 अ) ए.आय.आर.
 ब) एफ.आय.आर.
 क) जी. आर.
 ड) सी. आर.
 - 16) ——— घटना दूरुस्तीन्वये घटनेच्या प्रास्ताविकात धर्मनिरपेक्ष हा शब्द समाविष्ट करण्यात आला.
 अ) 42 वी
 ब) 44 वी
 क) 73 वी
 ड) 74 वी

प्र.2 संक्षिप्त उत्तरे दया (कोणतेही चार)

16

- अ) आणीबाणीच्या काळात माध्यमांना कोणता त्रास झाला?
 ब) ट्राय चे कार्य विषद करा.
 क) विशेषाधिकार कायद्याचे महत्व सांगा.
 ड) 'राजद्रोह' यासंदर्भात तुमचे आकलन काय आहे?
 इ) जोशी समितीची नेमणूक कोणत्या उद्देशाने करण्यात आली होती?
 ई) चंदा समितीच्या शिफारसींची चर्चा करा.

प्र.3 उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)**16**

- अ) ए. एस. सी. आय. च्या कार्याबाबत सविस्तर टिपण लिहा.
- ब) भारतात सायबर कायदे कोणते आहेत? ते सायबर गुन्हेगारीस आळा घालण्यास सक्षम ठरत आहेत का?
- क) प्रेस कौन्सिल ऑफ इंडियाच्या सध्याच्या प्रासंगिकतेची चर्चा करा.
- ड) बदनामी म्हणजे काय? पत्रकारावर बातमी संदर्भाने बदनामीचा आरोप झाल्यास बचावास कोणते मार्ग आहेत?

प्र.4 सविस्तर उत्तर लिहा (कोणताही एक)**16**

- अ) लघु आणि मध्यम वृत्तपत्रांना संरक्षण देण्यासाठी शासनाने कोणते प्रयत्न केले? ते साध्य झाले का? विवेचक भाष्य करा.
- ब) बौद्धिक संपदा अधिकार म्हणजे काय? तपशीलांसह चर्चा करा.

प्र.5 पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या प्रमुख शिफारसी कोणत्या? त्यातून काय साध्य झाले.**16**

**Seat
No.**

Media Law and Ethics

Max. Marks: 80

16

- 1) The Second Press Commission was reconstituted under the chairmanship of Justice _____.
a) P.C. Goswami
b) K.K. Mathew
c) Bachhawa
d) Mudholkar
- 2) The proclamation of national emergency can be made under _____.
a) Article 221
b) Article 252
c) Article 19
d) Article 105
- 3) Parser Bharati Act was passed in parliament in _____.
a) Year 1997
b) Year 1995
c) Year 1990
d) Year 1992
- 4) Maximum term of imprisonment for copyright violation is for _____ years.
a) One years
b) Two years
c) Three years
d) Six months
- 5) Verghese Committee recommended the establishment of _____.
a) Akash Bharti
b) Prasara Bharati
c) RNI
d) PIB
- 6) Price & page Schedule Act was challenged by _____ newspaper in Supreme Court.
a) Times of India
b) Sakal
c) Jagaran
d) Lokmat
- 7) The action taken by the court without any request from the parties is called _____.
a) Suo Motu
b) Habeas Corpus
c) De facto
d) Amicus Curiae
- 8) _____ was the first newspaper in the history of Indian Journalism to appoint a ombudsman.
a) Times of India
b) Indian Express
c) Jagaran
d) Hindu
- 9) _____ wage board was constituted for working journalists in year 2007.
a) Majethia
b) Manisana
c) Bachawat
d) Palekar
- 10) The present Press Council of India functions under the Press Council _____.
a) Act 1969
b) Act 1978
c) Act 1977
d) Act 1970

- 11) Right to freedom of _____ is not a fundamental right.
 - a) Expression
 - b) Speech
 - c) Reservation
 - d) Association
- 12) Provision of Article 124(A) in Indian Penal code is related to _____.
 - a) Emergency
 - b) Privileges
 - c) Sedition
 - d) Copyright
- 13) Reasonable restrictions to the freedom of expression is given in _____ of constitution.
 - a) Article 19(1)
 - b) Article 19(2)
 - c) Article 19(1)A
 - d) Article 19(1) B
- 14) _____ does not related to intellectual Property Rights.
 - a) Copyright
 - b) Patent
 - c) Right to Information
 - d) Trade mark
- 15) _____ is the information recorded by the police officer, given by the aggrieved person.
 - a) A.I.R.
 - b) F.I.R.
 - c) G.R.
 - d) C.R.
- 16) The word secular included in preamble of constitution through _____ amendment.
 - a) 42nd
 - b) 44th
 - c) 73rd
 - d) 74th

Q.2 Give short answer (Any Four)**16**

- a) How media suffered during emergency?
- b) Working of TRAI
- c) Describe importance of Privileges' Act.
- d) What is your understanding about 'sedition'?
- e) What were the objectives while appointing Joshi committee?
- f) Discuss the recommendations of Chanda Committee.

Q.3 Write Answer (Any Two)**16**

- a) Write a detailed note on working of ASCI.
- b) What are cyber laws in India? Are they being able to curb cybercrimes?
- c) Discuss the current relevance of the Press Council of India.
- d) What is defamation? What are the steps to be taken if a journalist is accused of defamation in the context of news?

Q.4 Answer with details (Any One)**16**

- a) What efforts has been made by the government to protect small and medium newspapers? Did it happen? Make critical comments.
- b) What do you understand by intellectual Property Rights? Discuss with details.

Q.5 Discuss the recommendations of first press commission. What is outcome of it?**16**

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Online Journalism and Social Media Management

Day & Date: Thursday, 23-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) फेसबुकची स्थापना कधी झाली?

अ) 4 फेब्रुवारी 2004	ब) 10 जानेवारी 2014
क) 1 मार्च 1999	ड) यापैकी नाही
- 2) फेसबुकचे सध्याचे कार्यकारी संचालक कोण आहेत?

अ) मार्क झुकेरबर्ग	ब) कार्ल मार्क्स
क) डोनाल्ड ट्रम्प	ड) यापैकी नाही
- 3) खालीलपैकी सर्च इंजिन कोणते?

अ) व्हॉट्सअप	ब) फेसबुक
क) गुगल क्रोम	ड) नेकिया
- 4) भारतात पहिले ई-वृत्तपत्र कधी सुरु झाले?

अ) 1995	ब) 2020
क) 1960	ड) 1980
- 5) भारतात पहिले ई-वृत्तपत्र कोणी सुरु केले?

अ) इंडियन एक्सप्रेस	ब) टाईम्स ऑफ इंडिया
क) द हिंदू	ड) यापैकी नाही
- 6) डिजिटल प्लॅटफॉर्मच्या वापरकर्त्यांना आकर्षित करण्यासाठी कोणती क्लृप्ती वापरली जाते?

अ) पेड न्युज	ब) क्लिक बेट
क) जाहिरात	ड) बातमी
- 7) खालीलपैकी सोशल नेटवर्किंग ॲप कोणते?

अ) कू	ब) दैनिक सकाळ
क) एबीपी माझा	ड) मोझीला फायरफॉक्स
- 8) ट्रायचे पूर्णरूप काय?

अ) टेलिकॉम रुल्स अँड इन्स्ट्रक्शन
ब) टेलिकम्युनिकेशन रेग्युलेटरी अथॉरिटी ऑफ इंडिया
क) ट्रायल रोल अँड इंडेक्स
ड) टेलिफोन रूरल अथॉरिटी ऑफ इंडिया

- 9) माध्यम एकीकरणाचे खालीलपैकी उदाहरण कोणते?
 - अ) रेडिओ
 - ब) वृत्तपत्र
 - क) स्मार्टफोन
 - ड) यापैकी नाही
- 10) भारतात इंटरनेट कधी सुरु झाले?
 - अ) 15 ऑगस्ट 1995
 - ब) 20 डिसेंबर 2020
 - क) 1 मे 2008
 - ड) यापैकी नाही
- 11) भारतातील इंटरनेट सेवेचे प्रारंभीचे नाव काय होते?
 - अ) व्ही. एस. एन. एल.
 - ब) बी. एस. एन. एल.
 - क) आयडीया
 - ड) जिओ
- 12) सॅम पित्रोदा हे कशाशी संबंधित आहेत?
 - अ) चित्रपट
 - ब) राजकारण
 - क) दूरसंचार
 - ड) यापैकी नाही
- 13) विकिलिक्स हे कशाचे उदाहरण आहे?
 - अ) शोध पत्रकारिता
 - ब) विकास पत्रकारिता
 - क) पीत पत्रकारिता
 - ड) गुन्हे पत्रकारिता
- 14) खालीलपैकी कोणाला मायक्रो ब्लॉगिंग स्थळ म्हणूनही ओळखले जाते?
 - अ) फेसबुक
 - ब) ट्विटर
 - क) कू
 - ड) यापैकी सर्व
- 15) देशाचे विद्यमान केंद्रीय माहिती व प्रसारण मंत्री कोण?
 - अ) नरेंद्र मोदी
 - ब) सरदार वल्लभभाई पटेल
 - क) प्रकाश जावडेकर
 - ड) अनुराग ठाकूर
- 16) स्प्रेक्टम संदर्भातील कोणता घोटाळा उघडकीस आला?
 - अ) टू-जी स्प्रेक्टम
 - ब) थ्री-जी स्प्रेक्टम
 - क) फोर-जी स्प्रेक्टम
 - ड) फाईव्ह-जी स्प्रेक्टम

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणतेही 4)

16

- अ) वर्ल्ड वाईड वेब
- ब) नागरिक पत्रकारिता
- क) यू-ट्युब
- ड) मीडिया कन्व्हर्जन्स
- इ) फेसबुक
- ई) माहिती समाज

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) डिजिटल पत्रकारितेसाठी कोणती कौशल्ये अंगी असायला हवीत याचा शोध घ्या?
- ब) डिजिटल पत्रकारितेत मजकूर नियोजनाचे असलेले महत्त्व याची चर्चा करा?
- क) मीडिया कन्व्हर्जन्स ही संकल्पना स्पष्ट करा?

- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा 16
- अ) समाज माध्यमे म्हणजे काय? फेसबुक आणि व्हाट्सअप यातील साम्य आणि भेद सांगा?
- किंवा
- ब) फेक न्यूजचा समाजावर होणारा परिणाम सविस्तर लिहा?
- प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा 16
- मुद्रित माध्यमांच्या तुलनेत डिजिटल माध्यमांची असलेली बलस्थाने सविस्तर विषद करा?

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Online Journalism and Social Media Management

Day & Date: Thursday, 23-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative

16

- 1) When was Facebook founded?
 - a) 4 February 2004
 - b) 10 January 2014
 - c) 1 March 1999
 - d) None of these
- 2) Who is the current Executive Director of Facebook?
 - a) Mark Zuckerberg
 - b) Karl Marx
 - c) Donald Trump
 - d) None of this
- 3) Which of the following is a search engine?
 - a) Whats App
 - b) Facebook
 - c) Google Chrome
 - d) Nokia
- 4) When was the first e-newspaper launched in India?
 - a) 1995
 - b) 2020
 - c) 1960
 - d) 1980
- 5) Who started the first e-newspaper in India?
 - a) Indian Express
 - b) Times of India
 - c) The Hindu
 - d) None of this
- 6) What camouflage is used to attract users of digital platforms?
 - a) Paid News
 - b) Click bet
 - c) Advertising
 - d) News
- 7) Which of the following is a social networking app?
 - a) Koo
 - b) Daily Sakal
 - c) ABP Maza
 - d) Mozilla Firefox
- 8) What is the full form of TRAI?
 - a) Telecom Rules and Instructions
 - b) Telecommunication Regulatory Authority of India
 - c) Trial Roll and Index
 - d) Telephone Rural Authority of India
- 9) Which of the following is an example of Media convergence?
 - a) Radio
 - b) Newspaper
 - c) Smartphone
 - d) None of this
- 10) When was the Internet launched in India?
 - a) 15 August 1995
 - b) 20 December 2020
 - c) 1 May 2008
 - d) None of this
- 11) What was the initial name of Internet service in India?
 - a) VSNL
 - b) BSNL
 - c) Idea
 - d) Jio

- 12) What is Sam Pitroda related to?
 a) Movies
 b) Politics
 c) Telecommunications
 d) None of this
- 13) WikiLeaks is an example of what?
 a) Investigative Journalism
 b) Development Journalism
 c) Yellow Journalism
 d) Crime Journalism
- 14) Which of the following is also known as a micro-blogging site?
 a) Facebook
 b) Twitter
 c) Koo
 d) All of these
- 15) Who was the current Union Minister of Information and Broadcasting?
 a) Narendra Modi
 b) Sardar Vallabhbhai Patel
 c) Prakash Javadekar
 d) Anurag Thakur
- 16) Which of these scams has come to light?
 a) 2-G Spectrum
 b) 3-G Spectrum
 c) 4-G Spectrum
 d) 5-G Spectrum

Q.2 Write short answer (any 4) 16

- a) World Wide Web
 b) Citizen Journalism
 c) You Tube
 d) Media Convergence
 e) Facebook
 f) Information Society

Q.3 Answer the following questions (Any Two) 16

- a) Trace the essential skills to a reporter in digital age?
 b) Discuss the importance of content planning in digital journalism?
 c) Explain the concept of Media Convergence?

Q.4 Answer the following question in details (Any one) 16

- a) What is social media? What are similarities and differences between Facebook and Twitter?

OR

- b) Write the effect of fake news on the society in detail?

Q.5 Answer the following questions in details 16

Explain the strengths of digital media as compared to print media?

Seat No.	
-----------------	--

- 9) पी.टी.सी. म्हणजे ——— होय.
 अ) पीस ऑफ कॅमेरा ब) पीस टू कॅमेरा
 क) प्रिंट टू कंप्यूटर ड) यापैकी नाही
- 10) ई.एन.जी. म्हणजे ——— होय.
 अ) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅदरिंग ब) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅजेट
 क) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज ग्रुप ड) यापैकी नाही
- 11) रंगाचे तापमान ——— मध्ये मोजतात.
 अ) केल्विन ब) फॅरेनहाईट
 क) पिक्सल ड) सेंटीग्रेट
- 12) टीव्ही स्टुडिओमध्ये निळ्या आणि हिरव्या रंगांचे पडदे ——— साठी वापरतात.
 अ) क्रोमा ब) टेलिप्रॉमप्टर
 क) मॉन्टाज ड) यापैकी सर्व
- 13) उजवी कडून डावीकडे कॅमेऱ्याची हालचाल म्हणजे ——— होय.
 अ) पॅन ब) झूम
 क) टिल्ट ड) यापैकी नाही
- 14) देख भाई देख हा ——— प्रकारचा कार्यक्रम आहे.
 अ) सिटकॉम ब) रियालिटी शो
 क) अ) आणि ब) दोन्ही ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) दृक संवाद या विषयावरती संक्षिप्त टिप लिहा.
 ब) न्यूज पॅकेजची व्याख्या करा. उदाहरण द्या.
 क) कार्यक्रम निर्मितीमध्ये निर्मिती पश्चात प्रक्रिया कोणत्या आहेत?
 ड) टेलिप्रॉमप्टरची कार्ये कोणती आहेत?
 इ) मानवी स्वारस्यावर आधारित बातम्या म्हणजे काय?
 ई) ट्रॅपोडचे चित्रीकरणातील महत्व स्पष्ट करा.

प्र.3 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) तीन बिंदू प्रकाश योजना ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) कलर बॅलन्स म्हणजे काय?
 क) टीव्ही स्टुडिओची रचना यावर विस्तृत लिहा.
 ड) कार्यक्रम निर्मितीमधील दिग्दर्शकाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

ई.एन.जी. ही संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

टीव्ही कार्यक्रम निर्मितीमध्ये वापरण्यात येणारे विविध शॉट्स कोणते आहेत?

प्र.5 टीव्ही माहितीपट निर्मिती आणि कोर्पोरेट व्हिडीओ यावर चर्चा करा.

14

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (Old) (CBCS)
Examination: Oct/Nov-2022
Television Journalism and Production

Day & Date: Monday, 20-02-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.**14**

- 1) _____ is the basic unit of video.
 - a) Frame
 - b) Shot
 - c) Angle
 - d) None of these
- 2) TRP stands for _____.
 - a) Television Rating Point
 - b) Television Ranking Point
 - c) Television Pole Point
 - d) None of these
- 3) _____ is the Chairman of the Zee group.
 - a) Vanit Mhalotra
 - b) Subhash Chandra
 - c) Karan Jain
 - d) None of these
- 4) BBC stands for _____.
 - a) British Broadcasting Corporation
 - b) British Broadcasting Company
 - c) British Broadcasting Consultancy
 - d) None of these
- 5) _____ is the part of screenplay script.
 - a) Location
 - b) Timing
 - c) Both a) & b)
 - d) None of these
- 6) Customer of the TV is called as _____.
 - a) Customer
 - b) Viewer
 - c) User
 - d) None of these
- 7) Angels term used in _____.
 - a) Voice Recording
 - b) Voice Editing
 - c) Shooting & Photography
 - d) None of these
- 8) OB van useful for _____.
 - a) Outdoor broadcasting
 - b) Outdoor shooting
 - c) Outdoor editing
 - d) All of these
- 9) PTC means _____.
 - a) Piece of camera
 - b) Piece to camera
 - c) Print to computer
 - d) None of these
- 10) ENG stands for _____.
 - a) Electronic news gathering
 - b) Electronic news gadget
 - c) Electronic news group
 - d) None of these

- 11) Colour temperature is measured in _____.
a) Kelvin
b) Fahrenheit
c) Pixel
d) Centigrade
- 12) In the TV studio blue or Green curtain used for _____.
a) Chroma
b) Teleprompter
c) Montage
d) All of these
- 13) Movement of camera from right to left is type of _____.
a) Pan
b) Zoom
c) Tilt
d) None of these
- 14) Dekh Bhai Dekh is _____ type of Programme.
a) Sitcom
b) Reality Show
c) Both a) & b)
d) None of these

Q.2 Answer the following questions. (Any Four) **16**

- Write short note on 'Visual Communication'.
- Define news package. Give example.
- What is the post production process of programme making?
- What are the Functions Teleprompter?
- What is Human Interest Story?
- Explain the significance of Tripod in shooting.

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) **12**

- Explain the concept of Three Point Lighting.
- What is colour balance?
- Elaborate structure of TV studio.
- Explain the role director in programme production.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 14

Explain ENG concept with examples.

OR

What are the various shots use in TV programme production?

Q.5 Discuss TV Documentary production and Corporate Video. **14**

Seat No.	
-----------------	--

Advertising and Social Marketing

Max. Marks: 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- 1) अब्राहम मॅस्लो यांच्या गरजांची क्रमवारी प्रतिमानात ——— स्तर आहेत.
अ) चार
ब) सहा
क) पाच
ड) सात
- 2) ——— हा ग्राहक वर्तनावर परिणाम करणारा अंतर्गत घटक आहे.
अ) सांस्कृतिक
ब) जीवन शैली
क) संदर्भ गट
ड) यापैकी सर्व
- 3) ग्राहक आमच्या उत्पादन अथवा सेवेकडून काय अपेक्षा करू शकतात याविषयी संस्थेने केलेले विधान म्हणजे ——— होय.
अ) ब्रँडचे मूल्य
ब) ब्रँडची प्रतिमा
क) ब्रँडचे वचन
ड) यापैकी सर्व
- 4) 'यही है राईट चॉईस बेबी' ही ——— चे घोषवाक्य आहे.
अ) कोका-कोला
ब) थम्स अप
क) पेप्सी
ड) यापैकी नाही
- 5) जाहिरातीसाठी माध्यमांची निवड करून, त्यात जाहिरात कोणत्या वेळी अथवा कोणत्या जागी प्रकाशित होईल हे निश्चित करणे म्हणजे ———.
अ) माध्यम नियोजन
ब) माध्यम वेळापत्रक
क) माध्यम खरेदी
ड) यापैकी नाही
- 6) जेव्हा जाहिरातदार एका माध्यमात थोड्या कालावधीसाठी जाहिरात करतो आणि नंतर ते थांबवून दुसऱ्या माध्यमाकडे वळतो, म्हणजे तो ——— चा अवलंब करतो.
अ) लाट सिद्धांत
ब) माध्यम प्राबल्य सिद्धांत
क) माध्यम एकाग्रता सिद्धांत
ड) यापैकी नाही
- 7) 'गुणवत्ता, सेवा, स्वच्छता आणि पैशाची मूल्य' हे ——— चे यू.एस.पी. आहे.
अ) मॅकडोनाल्ड
ब) मॅगी
क) डॉमिनोज पिझ्झा
ड) यापैकी नाही
- 8) जाहिरात चाचणीला ——— असेही म्हणतात.
अ) उत्पादन
ब) वचन
क) जागा
ड) वृद्धि

- 9) एखादी जाहिरात त्याच ग्राहकापर्यंत कितीदा पोहोचली यास ---- म्हणतात.
 अ) पोहोच ब) वारंवारता
 क) मूल्य ड) यापैकी नाही
- 10) 'दो बूंद जिंदगी' ही ---- या मोहिमेची घोषणा आहे.
 अ) सेव्ह वॉटर ब) पल्स पोलिओ
 क) स्वच्छ भारत ड) यापैकी नाही
- 11) ---- हे जाहिरात मांडणीतील तत्व आहे की ज्यात गडद रंगाबरोबर फिके रंग, मोठ्या छायाचित्रांबरोबर छोटी छायाचित्रे यांचा वापर होतो.
 अ) विरोधाभास ब) लय
 क) समतोल ड) यापैकी नाही
- 12) थम्स अपची जाहिरात ---- प्रकारच्या आवाहनावर आधारलेली आहे.
 अ) विनोदी ब) भय
 क) रोमांच ड) यापैकी सर्व
- 13) इतर स्पर्धक ब्रँडची उत्पादनांऐवजी पुन्हा पुन्हा एकाच ब्रँडची उत्पादने खरेदी करणे यास ---- म्हणतात.
 अ) ब्रँडचे मूल्य ब) ब्रँडचे वचन
 क) ब्रँड निष्ठा ड) यापैकी नाही
- 14) ---- हे मास्टर ब्रँडचे उदाहरण आहे.
 अ) गूगल ब) तनिष्क
 क) जिलेट ड) यापैकी सर्व

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

- अ) सर्जनशील संक्षिप्त
 ब) माध्यम माहितीचे स्त्रोत
 क) ब्रँडची रचना
 ड) ब्रँडचे वचन
 इ) स्थान निश्चिती
 ई) माध्यम खरेदी

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

14

- अ) जाहिरातीतील आवाहन म्हणजे काय? कोणतीही दोन उदाहरणे द्या.
 ब) मॅसलोचे 'गरजांची क्रमवारी' प्रतिमान विषद करा.
 क) ब्रँडची ओळख म्हणजे काय? ती कशी निर्माण करता येते?
 ड) सृजनात्मक प्रक्रियेतील विविध टप्पे विषद करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

14

- अ) ग्राहक वर्तन म्हणजे काय? ग्राहक वर्तनावर परिणाम करणारे बाह्य घटक विषद करा.
 ब) माध्यम वेळापत्रक म्हणजे काय? त्यात माध्यम भार सिद्धांताचे महत्त्व काय आहे?

प्र.5 लोकांचे दृष्टिकोन बदलण्यासाठी सामाजिक विपणन उपयुक्त आहे असे तुम्हाला वाटते काय? कोणत्याही दोन यशस्वी सामाजिक विपणन योजनांचा तपशील द्या.

14

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Advertising and Social Marketing

Day & Date: Tuesday, 21-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.

14

- 1) Abraham Maslow's hierarchy of needs model has total _____ levels.
 - a) Four
 - b) Six
 - c) Five
 - d) Seven
- 2) _____ is an internal factor that affects consumer behavior.
 - a) Cultural
 - b) Life Style
 - c) Reference Groups
 - d) All of these
- 3) A _____ is a statement made by an organization to its customers stating what customers can expect from their product and services.
 - a) Brand Value
 - b) Brand Image
 - c) Brand promise
 - d) All of these
- 4) 'Yehi hain right choice baby' is slogan of _____.
 - a) Coca- Cola
 - b) Thums up
 - c) Pepsi
 - d) None of these
- 5) Process of selecting advertising media and deciding time or space in which advertisements should appear is _____.
 - a) Media Planning
 - b) Media Schedule
 - c) Media Buying
 - d) None of these
- 6) When advertiser uses one specific media for a short period of time then discontinues this media and switch over to other media then he applies _____.
 - a) The Wave Theory
 - b) Media Dominance Theory
 - c) Media Concentration Theory
 - d) None of these
- 7) 'Quality, Service, Cleanliness & Value for money' is USP of _____.
 - a) McDonald
 - b) Maggi
 - c) Domino's Pizza
 - d) None of these
- 8) _____ does not related to marketing mix.
 - a) Product
 - b) Promise
 - c) Place
 - d) Promotion
- 9) _____ refers to number of times an specific advertisement reaches to a same consumer.
 - a) Reach
 - b) Frequency
 - c) Value
 - d) None of these
- 10) 'Do Boond Jindagi' was slogan of _____ campaign.
 - a) Save Water
 - b) Pulse Polio
 - c) Clean India
 - d) None of these

- 11) Principle of an advertisement design that uses dark colors with faint colors, small pictures with big pictures is _____.
 - a) Contrast
 - b) Rhythm
 - c) Balance
 - d) None of these
- 12) An advertisement of Thums Up uses _____ appeal in advertisement.
 - a) Humour
 - b) Fear
 - c) Adventure
 - d) All of these
- 13) Tendency of customers to buy the same brand rather than competing brand is known as _____.
 - a) Brand Value
 - b) Brand Promise
 - c) Brand Loyalty
 - d) None of these
- 14) _____ is example of master brand.
 - a) Google
 - b) Taniska
 - c) Gillete
 - d) All of these

Q.2 Short Notes. (Any Four)

14

- a) Creative Brief
- b) Sources of Media Information
- c) Brand Structure
- d) Brand Promise
- e) Positioning
- f) Media buying

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

14

- What is an advertising appeal? Give any two examples.
- Describe Maslow's 'Hierarchy of Needs' model.
- What is brand identity? How it can be created?
- What are the stages in creative process?

Q.4 Descriptive Questions. (Any One)

14

- a) Define consumer behavior. Describe external factors which affect unit.
- b) What is media schedule? What is the importance of media weight theories in it?

Q.5 Descriptive Type Question.

14

Do you think social marketing is useful to change attitudes of people? Give details of any two successful social marketing campaigns.

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Mass Communication) (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Corporate Communication and Event Management

Day & Date: Wednesday, 22-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 70

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- 1) 2006 मध्ये आय.पी.आर.ए. ने स्वीकारलेल्या आचारसंहितेला ---- म्हणून ओळखतात.
 अ) अथेन्स आचसंहिता ब) ब्रुसेल्स आचसंहिता
 क) क्योटो आचसंहिता ड) यापैकी नाही
- 2) ---- ची नोंदणी 1945 साली झाली.
 अ) ए ए ए आय ब) आय.एन.एस.
 क) पी.आय.बी. ड) यापैकी नाही
- 3) उत्पादन अयशस्वी ठरवणे हा आपत्तीचा ---- प्रकार आहे.
 अ) नैसर्गिक ब) मानव निर्मित
 क) आर्थिक ड) यापैकी नाही
- 4) सि.एस.आर. चे पूर्णरूप ----.
 अ) कोम्मुनिकेशन सोशल रेस्पॉन्सिबिलीटी
 ब) कॉर्पोरेट रेस्पॉन्सिबिलीटी
 क) कॉमन सर्व रिपोर्ट
 ड) यापैकी नाही
- 5) कॉर्पोरेट संवादात ---- संवादाचा समावेश होतो.
 अ) अंतर्गत ब) बहिःगत
 क) दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 6) कॉर्पोरेट ओळख ही ---- संबंधीत आहे.
 अ) शेअरहोल्डर धारणा ब) प्रतिमा
 क) व्यवस्थापन ड) यापैकी नाही
- 7) ब्रँड मधील ग्राहक विश्वास ---- म्हणून ओळखला जातो.
 अ) ब्रँड निष्ठा ब) ब्रँड न्यायबुद्धी
 क) ब्रँड ड) यापैकी नाही
- 8) पूर म्हणजे ---- संकटांचे प्रकार
 अ) नैसर्गिक ब) मानव निर्मित
 क) आर्थिक ड) यापैकी नाही

- 9) ——— बोधचिन्हाचे प्रकार आहे.
 अ) आयकॉन ब) कॉम्बिनेशन मार्क
 क) लेटर मार्क ड) यापैकी नाही

10) पी.आर.एस.आय. ने आचारसंहिता ——— या दिवशी स्वीकारली.
 अ) 21 एप्रिल 1968 ब) 23 एप्रिल 1968
 क) 22 नोव्हेंबर 1968 ड) यापैकी नाही

11) ——— हा कॉर्पोरेट संवादाचा भाग आहे.
 अ) प्रचार ब) जाहिराती
 क) प्रसिद्धी ड) वरील सर्व

12) पब्लिक ओपिनियन या पुस्तकाचे लेखक कोण आहे?
 अ) वॉल्टर लिपमान ब) जॉर्ज क्रेल
 क) एडवर्ड बर्नेस ड) यापैकी नाही

13) पब्लिक रिलेशन सोसायटी ऑफ इंडिया ची स्थापना ——— मध्ये झाली.
 अ) 1958 ब) 2004
 क) 1970 ड) यापैकी नाही

14) पैसे देऊन केलेले व्यक्तिनिरपेक्ष सादरीकरण म्हणजे ——— .
 अ) जाहिरात ब) प्रचार
 क) प्रसिद्धी ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) जनसंपर्काचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) सरकारी जनसंपर्कावर भाष्य करा.
- क) संकट संप्रेषण म्हणजे काय?
- ड) कॉर्पोरेट जाहिरातींवर चर्चा करा.
- इ) संकट व्यवस्थापन म्हणजे काय?
- ई) पीआर योजनेवर चर्चा करा.

प्र.3 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) कॉर्पोरेट संप्रेषणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) इव्हेंट योजनाकाराचे गुण समजावून सांगा.
क) व्यवस्थापन संप्रेषणावर भाष्य करा.
ड) प्रेस ब्रिफिंगस महत्त्व समजावून सांगा.

प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

जनसंपर्काच्या साधनाची चर्चा करा.

किंवा

इमेज बिल्डिंगचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

प्र.5 संस्थेची प्रतिमा निर्माण करण्यासाठी कोणते घटक उपयुक्त ठरतात ते स्पष्ट करा.

14

Seat No.	
-----------------	--

Corporate Communication and Event Management

Max. Marks: 70

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

16

- 1) Code adopted in 2006 by IPRA is known as _____.
a) Code of Athens b) Code of Brussels
c) Code of Quoto d) None of these
- 2) _____ was registered in the year 1945.
a) AAAI b) INS
c) PIB d) None of these
- 3) Production failure is _____ type of crisis.
a) Natural b) Man-made
c) Financial d) None of these
- 4) CSR stands for _____.
a) Communication social responsibility
b) Corporate Social responsibility
c) Common Survey report
d) None of these
- 5) Corporate communication consists _____ communication.
a) Internal b) external
c) Both d) None of these
- 6) Corporate identity is related with _____.
a) Shareholders Perceptions b) Image
c) Management d) None of these
- 7) The consumer trust in a brand is known as _____.
a) Brand loyalty b) Brand equity
c) Brand d) None of these
- 8) Flood is _____ type of crisis.
a) Natural b) Man-made
c) Financial d) None of these
- 9) _____ is a type of logo.
a) Icon b) Combination mark
c) letters mark d) None of these
- 10) PRSI adapted code of conduct on _____.
a) 21 April 1968 b) 23 April 1968
c) 22 November 1968 d) None of these

- 11) _____ is the part of corporate communication.
a) Propaganda b) Advertisement
c) Publicity d) Above all
- 12) Who is the father of "Public Opinion"?
a) Walter Lippmann b) George creel
c) Edward Berneys d) None of these
- 13) Public Relations Council of India established in _____.
a) 1958 b) 2004
c) 1970 d) None of these
- 14) Any paid form of non-personal presentation is _____.
a) Advertisement b) Propaganda
c) Publicity d) None of these

Q.2 Answer the following questions. (Any Four)

16

- Explain the types of PR.
- Comment on Government PR.
- What is crisis Communication?
- Discuss on the corporate advertising.
- What is Crisis Management?
- Discuss on the PR plan.

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

12

- Explain the process of corporate communication.
- Explain the qualities of Event planner.
- Comment on management communication.
- Explain the importance of press briefings.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

14

Discuss the tools of Public Relations.

OR

Discuss the importance of image building.

Q.5 Explain the elements responsible for creating image of an organization.

14

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Mass communication) (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022**

Online Journalism

Day & Date: Thursday, 23-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 70

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

14

- 1) ट्विटरचा प्रारंभ ——— रोजी झाला.
 अ) 21 मार्च 2006 ब) 11 मार्च 2006
 क) 25 मार्च 2006 ड) यापैकी सर्व
- 2) रामू यलमांची यांनी 2003 साली ——— ची सुरुवात केली.
 अ) सिक्सडिग्रीज डॉट कॉम ब) हाय 5
 क) माय स्पेस ड) यापैकी सर्व
- 3) ब्रायन ऍक्टन आणि जॅन कौम यांनी ——— ची सुरुवात केली.
 अ) फेसबुक ब) व्हाट्स ऍप
 क) इन्टाग्राम ड) ट्विटर
- 4) व्हॉट्स ऍपची स्थापना ——— यांनी केली.
 अ) चार्लस बॅबेज ब) इव्हान विल्यम्स
 क) मार्क झुकरबर्ग ड) यापैकी सर्व
- 5) रामोजी राव हे ——— वेब पोर्टलचे संस्थापक आहेत.
 अ) वेबदुनिया डॉट कॉम ब) इटीव्ही भारत
 क) वायर ड) यापैकी नाही
- 6) ही गुगलच्या मालकीची सोशल नेटवर्किंग सेवा एप्रिल 2019 मध्ये थांबविण्यात आली.
 अ) ऑर्कुट ब) गुगल प्लस
 क) हाय 5 ड) यापैकी सर्व
- 7) टी बर्नर्स ली यांनी ——— चा शोध लावला.
 अ) इंटरनेट ब) वर्ल्ड वाईड वेब
 क) संगणक ड) यापैकी सर्व
- 8) ——— च्या सदस्यत्वाखाली हॅडल हा शब्द वापरला जातो.
 अ) ट्विटर ब) यू ट्यूब
 क) व्हाट्सअप ड) यापैकी नाही
- 9) जानेवारी 2020 मध्ये 8 कोटी सदस्यसंख्येसह ट्विटर वापराच्या बाबतीत भारत ——— स्थानी होता.
 अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या
 क) तिसऱ्या ड) यापैकी नाही

- 10) विकीलिक्सचे संस्थापक ——— आहेत.
 अ) जुलिअन असांज ब) टिम बर्नर्स ली
 क) टिम कुक ड) यापैकी नाही
- 11) यू ट्यूब वर प्रसारित झालेला पहिला व्हिडिओ ——— होता.
 अ) मी ऍट झू ब) मी ऍट लेक
 क) मी ऍट रिह्वर ड) यापैकी नाही
- 12) कार चे पूर्णरूप ——— आहे.
 अ) कोअर एजन्सी रिपोर्टिंग ब) कम्प्लिट एरिया रिपोर्टिंग
 क) कॉम्प्युटर असिस्टेड रिपोर्टिंग ड) यापैकी सर्व
- 13) छायाचित्रे देण्यासाठी 2020 मधील सर्वोत्कृष्ट समाज माध्यम ——— आहे.
 अ) व्हाट्स ब) माय स्पेस
 क) यू ट्यूब ड) इन्स्टाग्राम
- 14) द वायर ——— आहे.
 अ) ई पेपर ब) ब्लॉग
 क) ऑनलाईन वृत्तपत्र ड) यापैकी सर्व

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा.

14

- अ) सिक्स डिग्रीज डॉट कॉम
 ब) लिंकड इन
 क) इन्स्टाग्राम
 ड) शोध यंत्रे
 इ) नागरिक पत्रकारिता
 ई) व्हाट्स ऍप

प्र.3 खालील प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

14

- अ) वापरकर्त्याने निर्माण केलेला मजकूर म्हणजे काय? काही उदाहरणे द्या.
 ब) ब्लॉग लेखक होण्यासाठी कोणती कौशल्ये लागतात? कोणत्याही दोन ब्लॉग लेखकांची उदाहरणे द्या.
 क) वेब पोर्टल म्हणजे काय? कोणतीही दोन उदाहरणे देऊन चर्चा करा?
 ड) वेब पत्रकारितेसाठी लेखन करताना मूलभूत तत्ते कोणती?

प्र.4 खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा.

14

- अ) फेसबुक काय आहे? त्याची वैशिष्ट्ये कोणती? भारतीय समाजात ते अधिक लोकप्रिय का आहे?

किंवा

- ब) माहिती समाज म्हणजे काय? माहिती समाजाची प्रमुख गुणवैशिष्ट्ये कोणती?

प्र.5 खालील प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा.

14

ऑनलाईन पत्रकारिता म्हणजे काय? या पत्रकारितेचे समाजाला फायदे व तोटे कोणते?

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**M.A. (Mass communication) (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
Oct/Nov-2022
Online Journalism**

Day & Date: Thursday, 23-02-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives.**14**

- 1) Twitter is started on _____.
a) 21st March 2006 b) 11th March 2006
c) 25th March 2006 d) All of these
- 2) Ramu Yalamanchi founded _____ in 2003.
a) sixdegrees.com b) hi5
c) My Space d) All of these
- 3) Brian Acton and Jan Koum started _____.
a) Facebook b) Whats App
c) Instagram d) Twitter
- 4) What's App was started by _____.
a) Charles Babbage b) Ivan Williams
c) Mark Zuckerberg d) All of these
- 5) Ramoji Rao is founder of _____ web portal.
a) Webduniya.com b) ETV Bharat
c) The wire d) None of these
- 6) _____ social networking service owned by Google stopped working April 2019.
a) Orkut b) Google +
c) Hi5 d) All of these
- 7) Tim Berners-Lee invented _____.
a) Internet b) World Wide Web
c) Computer d) All of these
- 8) Handle is a word for the account of _____.
a) Twitter b) You tube
c) WhatsApp d) None of these
- 9) India was ranked _____ with 80 million Instagram users in January 2020.
a) First b) Second
c) Third d) None of these
- 10) _____ is founder of WikiLeaks.
a) Julian Assange b) Tim Berners Lee
c) Time cook d) None of these
- 11) First uploaded video on You Tube was _____.
a) Me at Zoo b) Me at Lake
c) Me at River d) All of these

- 12) Long form of CAR is _____.
a) Core agency reporting b) Complete Area Reporting
c) Computer Assisted Reporting d) All of these
- 13) Best photo sharing social media in 2020 is _____.
a) Twitter b) My Space
c) You Tub d) Instagram
- 14) The wire is _____.
a) Epaper b) Blog
c) Online Newspaper d) All of these

Q.2 Write short notes. (Any Four)**14**

- a) sixdegrees.com.
- b) linked in.
- c) Instagram
- d) Search Engines.
- e) Citizen Journalism.
- f) WhatsApp.

Q.3 Write Answer in 250 words. (Any Two)**14**

- a) What is User Generated Content? Give some examples.
- b) What are the skills needed for a blog writer? Give examples of any two blog writers.
- c) What is web portal? Discuss giving any two examples.
- d) What are the basic principles while writing for web journalism?

Q.4 Write answer in 500 words. (Any One)**14**

- a) What is Facebook? What are the salient features of it? Why it is more popular in Indian society?
- b) What is Information Society? What are the main characteristics of it?

Q.5 Write answer in 500 words. (Any One)**14**

What is online journalism? What are the advantages and disadvantages of it to the society?